

Landschapsbeheer
Groningen

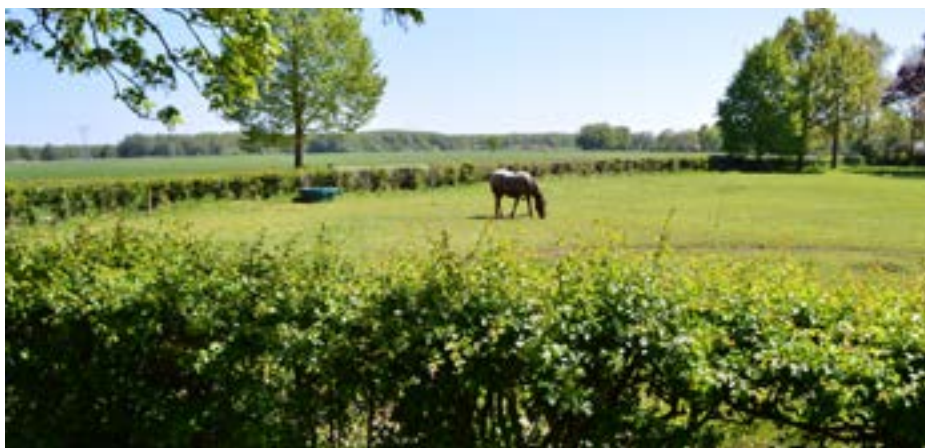
JAARVERSLAG

2020

INHOUD

Voorwoord	3
Organisatie	4
Projecten	6
Resultaten in beeld	10
Bestuursverslag	14
Jaarrekening	24

VOORWOORD

2020 kan in haar geheel worden bestempeld als een kanteljaar. Een jaar waarin de organisatie fundamenteel is gewijzigd. Een gezond toekomstperspectief voor Landschapsbeheer Groningen vroeg om verandering van zowel de interne organisatie als de externe dienstverlening. Veranderen kost tijd, geld, energie en vooral de inzet van betrokken en gemotiveerde collega's. Eind 2020 konden we tevreden vaststellen dat de organisatie een grote professionalisering heeft doorgemaakt en het fundament voor de toekomst is gelegd. Er is een nieuw functiehuis en een vernieuwd organogram. Aan de managementfilosofie zijn structureel de parameters passie en plezier toegevoegd. Een OR is opgericht en bestuurlijk zijn de bakens verzet naar een slagvaardiger Raad van Toezicht model. Op inhoud, daar gaat het uiteindelijk om, hebben we onze missie en visie een upgrade gegeven en is integraliteit structureel in onze nieuwe werkprocessen opgenomen.

Consequent verkennen we de mogelijke verbinding met andere thema's, andere agenda's en plannen en ambities van stakeholders, overheden en particulieren. Naast onze expertise is deze integrale benadering onze toegevoegde waarde die we de komende jaren verder willen ontwikkelen ten behoeve van het cultuurhistorisch landschap, de te versterken biodiversiteit en de betrokkenheid van bewoners bij het unieke landschap van Groningen.

Als netwerkorganisatie met een buitendienst hebben we ons in 2020 redelijk goed door de Coronacrisis geslagen. Het thuiswerken is versneld geprofessionaliseerd. Compenserende vergoedingen zullen de nadelige financiële gevolgen waarschijnlijk voldoende kunnen opvangen. Alleen de vrijwilligers zijn het afgelopen jaar duidelijk tekortgekomen. De RIVM-maatregelen boden erg weinig ruimte om binnen deze kaders activiteiten te ontplooiën. Wel hebben we ons aan de hand van een programmalijn voorbereid op een structurele versterking van ons vrijwilligersnetwerk. Hier gaan we de jaren mee aan de slag.

De waardering voor het landschap neemt toe in de maatschappij. De druk op het landschap ook. Landschapsbeheer Groningen kan en wil in deze complexe opgave graag van dienst zijn voor Groningen. Voor haar toekomstige dienstverlening heeft ze in 2020 hiervoor een mooi fundament gelegd.

Peter Hellinga
Directeur

ORGANISATIE

Missie en visie

Landschapsbeheer Groningen zet zich in voor de kwaliteit, duurzame ontwikkeling en het beheer van het cultuurlandschap van Groningen. Een aantrekkelijk landschap met een eigen karakter en identiteit, waar de bewoners zich thuis voelen.

We zijn onafhankelijk en werken aan onze missie samen met alle betrokkenen. Dit houdt in dat we altijd de samenwerking zoeken. Daarbij werken we vanuit een integrale aanpak, waarin alle ontwikkelingen die op het cultuurlandschap van invloed zijn worden meegenomen.

Onze identiteit

Landschapsbeheer Groningen is een netwerkorganisatie. Wij verbinden ons bij voorkeur structureel met onze partners, opdrachtgevers en vrijwilligers. Wij delen kennis en passie over en voor het landschap van Groningen, we verbinden landschappelijke waarden met mens en maatschappij. We maken plannen, projecten en programma's om de kwaliteit van ons waardevolle landschap te versterken en agenderen ontwikkelingen die deze bedreigen.

Met onze uitvoeringsdienst borgen wij de benodigde praktijkkennis en ervaring en verbinden wij betrokkenen en vrijwilligers concreet aan het beheer van het landschap van Groningen.

Als erkend werk-leerbedrijf bieden wij een professionele, veilige en vertrouwde plek om te re-integreren en vakkennis op te doen in het beheer en onderhoud. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, re-integranten, stagiaires, vrijwilligers en andere geïnteresseerden kunnen bij ons terecht voor opleiding, kennis en ervaring.

Landschapsbeheer Groningen is in 1983 opgericht en heeft geen eigen terreinen en is aangesloten bij het landelijk samenwerkingsverband LandschappenNL. Eind 2020 werkten er 44 medewerkers (37,5 fte).

Samenwerking met partners

We werken met vele partners samen in het landschap, zowel op het gebied van leefbaarheid, cultuurhistorie, natuur, landbouw en recreatie. De samenwerking komt onder andere tot uiting in Routebureau Groningen, Stichting Groninger Bomenwacht, Kansrijk Groningen, het Waddenfonds, provincie Groningen en de partners van het Landschapsconvenant. Het landschap houdt niet op bij eigendomsgrenzen en samenwerking geeft meer resultaat. Dit doen we ook op het gebied van leefbaarheid, met dorpsverenigingen en met Vereniging Groninger Dorpen. Maar ook op het gebied van cultuurhistorie met Stichting Oude Groninger Kerken, Libau en het Kenniscentrum Landschap van de Rijksuniversiteit Groningen.

Thema's

Landschapsbeheer Groningen onderscheidt in haar werkpakket een viertal thema's waarvan twee een opmaat naar een programma bevatten:

Bewoners

Steeds meer bewoners voelen zich betrokken bij het landschap en de eigen woonomgeving. Er ontwikkelen zich steeds meer lokale initiatieven in de provincie die ondersteuning vragen. Landschapsbeheer Groningen faciliteert vele organisaties, bewoners, vrijwilligers bij het beheer en onderhoud van het Groningse landschap. Dit doen we onder meer door het coördineren en begeleiden van werkdagen, het beschikbaar stellen van gereedschappen, het delen van kennis en het opleiden van vrijwilligers. Maar Landschapsbeheer Groningen ondersteunt ook bij bewonersinitiatieven, bijvoorbeeld bij het zoeken naar financiering en door het inzetten van medewerkers bij de uitvoering.

Beplanting

Beplantingen spelen een belangrijke rol in de beleving van het landschap van Groningen. Ze zijn bepalend voor de visueel ruimtelijke structuur. Beplantingen maken het landschap aantrekkelijk, accentueren de verschillen tussen de landschapstypen en zorgen voor contrast tussen openheid en beslotenheid. Dit thema omvat alle groene landschappelijke elementen; laanbomen, struwelen, houtwallen, houtsingels, elzensingels, hagen, (dorps)bossen, fruitbomen, klimaatbossen, tinyforest, agroforestry, voedselbossen, solitaire bomen, enz.

Cultuurhistorie

Landschappen hebben een grote cultuurhistorische waarde. Ze vertellen veel over hoe mensen door de eeuwen hebben geleefd en in hun levensonderhoud hebben voorzien. Landschapsbeheer Groningen zet zich in voor een landschap waarin je de verhalen kunt blijven lezen. Wij adviseren over het beheer, herstel en onderhoud van alle elementen in het cultuurlandschap die behoren tot ons culturele erfgoed; borgterreinen en buitenplaatsen, dijken en dijkcoupures, maren, dobben, wierden, begraafplaatsen, historische erven, enz.

Biodiversiteit

Alles wat Landschapsbeheer Groningen doet in en voor het landschap doen we met oog voor de biodiversiteit. Een grote soortenrijkdom is een belangrijke graadmeter voor de kwaliteit van het landschap. We adviseren en informeren eigenaren, gemeenten en vrijwilligers over mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten. Maar ook met ons beheer en onderhoudswerk leveren we een belangrijke bijdrage aan een rijke en gevarieerde flora en fauna. Dit thema behelst de ecologische kwaliteit van alle landschappelijke en cultuurhistorische elementen; bermen, oevers, akkerranden, dijken, bijendyllen, enz.

Nationale Postcode Loterij

Landschapsbeheer Groningen is beneficiant van de Nationale PostcodeLoterij. In 2020 zijn de middelen ingezet voor:

- Ondersteuning en organisatie van het vrijwilligerswerk.
- Particuliere projecten, gericht op kleinschalige natuurontwikkeling in het landelijk gebied en landschappelijke beplantingen.
- Herstel houtwallen en hagen Haren.
- Uitvoering van de inventarisatie en monitoring van het Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap.
- Profileren en communicatie over de activiteiten zoals het nieuwe magazine THUIS in het landschap en de in 2020 vernieuwde website.
- De vruchtbomenwacht: controle en onderhoud van de vruchtbomen van de aangesloten eigenaren.

Bewoners

In dit jaar dat in teken stond van corona waren we gebonden aan huis. Thuiswerken, vakantie in eigen land en gesloten voorzieningen lieten ons zoeken naar een andere invulling van tijd. Niet eerder is er zoveel gerecreëerd in de natuur. Wandelen, fietsen en andere vormen van buiten(be)leven worden gewaardeerd als een vrijheid die we met zijn allen hebben in tijden dat het samenzijn onder druk staat.

In Groningen zien we al langere tijd een toenemende interesse en betrokkenheid voor de eigen leefomgeving. Afgelopen jaren heeft het groene vrijwilligerswerk en bewonersparticipatie in Groningen een behoorlijke vlucht genomen. En laat dit nu net één van de kernwaarden van onze organisatie raken: Landschapsbeheer Groningen verbindt mens en het landschap. Hierbij speelt de kracht van participatie een grote rol.

Ook in dit bijzondere jaar hebben de bewoners van onze provincie niet stilgezeten. Ruim 1600 vrijwilligers zijn samen meer dan 25.000 uur actief geweest in het landschap. Onder hen zijn ruim 400 kinderen. Zij leren bij onze activiteiten om met andere ogen te kijken naar hun eigen leefomgeving. De vrijwilligers hebben bijvoorbeeld aan schooltuinen, dorpsbosjes, kerkterreinen en natuurspeelplaatsen gewerkt.

Ook op het eigen erf hebben de bewoners niet stilgezeten. Een mooi voorbeeld is het project Natuurerven Noordlaren. Samen met de lokale bewoners heeft Landschapsbeheer Groningen natuurvriendelijke plannen opgesteld en uitgevoerd op 25 erven. Het project was een groot succes en er is veel animo onder bewoners voor een vervolg.

Het project Natuurerven Noordlaren is mogelijk gemaakt door Provincie Groningen, Gemeente Groningen en Gebiedsteam Haren.

Beplanting

Binnen dit thema werken we aan het behouden, herstellen en aanplanten van landschappelijke beplanting. Hierbij kiezen we voor beplantingsvormen en -soorten die van nature in de omgeving voorkomt en houden we altijd rekening met de inpassing in het landschap. Een mooi voorbeeld is ons project Herstel houtsingels en aanleg petgaten in het Zuidelijk Westerkwartier (uitvoering 2019-2022).

Eeuwenlang zijn in het Westerkwartier houtsingels aangelegd als veekering en bron van geriefhout. Dit kleinschalige houtsingellandschap vormt sindsdien een uniek cultuurlandschap dat karakteristiek en bepalend is voor deze regio. Ook zijn de singels een waardevol leefgebied voor verschillende flora en fauna binnen het agrarisch cultuurlandschap. Veehouder Halbin Wiersema: 'Je ziet veel kevers en vogels die erin nestelen en kleine zoogdieren die huisvesting zoeken in de houtsingels. Dat vind ik een mooi gezicht.'

De laatste decennia is het houtsingellandschap onder druk komen te staan. Singels verdwenen door schaalvergroting, uitbreiding van bebouwing en bedrijventerreinen en ingewikkelde regelgeving. Met het herstel van 75 kilometer singellandschap heeft dit project een grote landschappelijke impact. We werken nauw samen met het Collectief Groningen West, de gemeente Westerkwartier, agrariërs en bewoners om het landschapsherstel te realiseren. Veehouder Halbin Wiersema: 'Ik wil boeren in een landschap met bomen en diverse houtsingels, gewoon puur vanuit het gevoel, omdat we dat mooi vinden.'

Er is veel draagvlak voor het herstel van deze karakteristieke landschapselementen. Veehouder Halbin Wiersema beschrijft wat het landschap voor hem betekent: 'Het is karakteristiek voor hoe wij hier leven en voor hoe wij hier doen en hoe het hier uit moet zien.' Ook bezoekers waarderen het kleinschalige landschap. Veehouder Trientje Wiersema: 'Er fietsen en wandelen hier heel veel mensen langs en die zeggen: 'wat wonen jullie hier mooi!' Ja, het is gewoon een prachtig landschap hier.'

Na het herstel van de singels, kunnen de eigenaren zich aanmelden voor een beheerregeling bij het Collectief Groningen West. Op deze manier zorgen we er gezamenlijk voor dat dit bijzondere landschap blijft bestaan voor toekomstige generaties.

Het project Herstel houtsingels en aanleg petgaten in het Zuidelijk Westerkwartier wordt mogelijk gemaakt door de Provincie Groningen en de ELFPO: Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland".

Cultuurhistorie

Groningers zijn trots op hun landschap. En terecht, want Groningen is een provincie waar het cultuurhistorische landschap voor een groot deel nog heel goed bewaard is. Binnen de grootse weidsheid en diversiteit van het landschap kunnen we uit bijna elke geschiedenisperiode landschapselementen terugvinden die ons iets vertellen over hoe mensen door de eeuwen hebben geleefd met en in dat landschap. Landschapsbeheer Groningen zet zich in voor een landschap waarin je die verhalen kunt blijven lezen.

Bewoners zijn zich vaak zeer bewust van hun eigen landschap en zetten zich actief in om het karakter te bewaren en zichtbaar te maken voor bezoekers. Ons project Pilot Bescherming wijkenstelsel Wildervank-West is ontstaan vanuit een bewonersinitiatief uit de Veenkoloniën. De karakteristieken van dit lokale landschap zijn ontstaan door menselijk handelen. De systematische ontginningen voor de turfwinning hebben een landschap gevormd waarin lange rechte lijnen centraal staan. In zijn omvang en mathematische opbouw is het landschap van de Veenkoloniën uniek in de wereld.

Het doel van het project was het behouden en herstellen van het wijkenpatroon in de zuidwesthoek van de gemeente Veendam. Drie andere doelen van het project waren de landschappelijke versterking van het dorpslint, het verhogen van de biodiversiteit en het verbeteren van de waterhuishouding. Om de kwaliteit van het project te borgen is een projectgroep opgesteld met daarin bewoners, agrariërs, de gemeente Veendam, Provincie Groningen, Landschapsbeheer Groningen en Waterschap Hunze en Aa's.

In de praktijk lopen projecten soms anders dan we vooraf voorzien. Een van onze doelen, het herstellen van de gedempte koppen van de wijken, bleek door het jarenlang dumpen van afval in de wijken en beperkt draagvlak een onmogelijke opgave binnen dit project. Dit betekent niet dat het project niet is geslaagd. Integendeel! De gedempte koppen hebben namelijk nog altijd een praktische functie, de opslag van aardappelen. Dit landgebruik is de cultuurhistorie van de toekomst.

Er lagen voldoende andere kansen in de regio om het landschap te versterken. Zo zijn er meer dan 10 erven natuurvriendelijk ingericht, duizenden bollen geplant door schoolkinderen, het lokale slootbeheer natuurvriendelijker gemaakt, vogelbosjes aangeplant, kruidenrijke akkerranden aangelegd, wegbepanting geplant, stuwen en inlaten aangelegd en loopt er een pilot voor ecologisch bermbeheer. Het leuke aan dit project is dat bij de uitgevoerde maatregelen veel verschillende partijen zijn betrokken, waardoor er lokaal veel draagvlak is voor de uitgevoerde plannen en er een verkenning plaatsvindt voor een vervolgproject.

Het project Pilot Bescherming wijkenstelsel Wildervank-West wordt mogelijk gemaakt door de Provincie Groningen, Gemeente Veendam, Prins Bernhard Cultuurfonds en Rabobank.

Biodiversiteit

De variatie in flora en fauna is afhankelijk van het lokale landschap. Bodemtype speelt hierin een belangrijke rol. Op de rijke kleigronden komt van nature minder variatie voor dan in een voedselarme zandstreek, maar ook landgebruik en cultuurhistorie bepalen mede welke soorten we tegenkomen. Zo kenmerken de houtsingels in het Westerkwartier zich door stekelige struiksoorten, die dienden als veekering. De aanwezigheid van verschillende dier- en plantensoorten en hun aantallen vertellen ons veel over de kwaliteit van het landschap. Hoe meer variatie, hoe meer het landschap leeft!

Binnen onze projecten richten we ons op het verbeteren van de leefomgeving voor zo veel mogelijk verschillende dier- en plantsoorten die van nature op een plek voorkomen. Dit doen we door de groene en blauwe verbindingen te versterken, waardoor soorten zich kunnen verplaatsen en uitbreiden. Daarnaast zetten we ons in voor specifieke soorten die in Groningen leven om te voorkomen dat deze Groningse soorten verdwijnen of in aantal afnemen. In ons project Een nest voor de ransuil verbeteren we het nestaanbod voor de ransuil. We hangen in het project twee soorten broedmanden op, zodat we kunnen onderzoeken welk type kunstnest het beste werkt.

In 2020 hadden we willen starten met een aantal veldexcursies, lezingen, braakbalpluisdagen om de bewoners te enthousiasmeren om zich in te zetten voor de ransuil. Enige creativiteit was in dit jaar nodig om de bewoners te bereiken, zonder fysieke bijeenkomsten. We hebben daarom een aantal hand-outs ontwikkeld, zodat mensen zelf aan de slag kunnen in hun eigen omgeving. Dat bleek een groot succes, niet alleen in Groningen, maar vanuit het hele land kregen we leuke reacties van bewoners die aan de slag zijn gegaan om manden voor de ransuil op te hangen. Voor 2021 hebben we een groep bewoners klaarstaan die samen met ons in het veld aan de slag willen om geplaatste nesten te controleren, roestbomen te inventariseren en meer te leren over de ransuil. Het project Een nest voor de ransuil wordt mogelijk gemaakt door de Provincie Groningen en Fonds Natuur- en milieueducatie.

Samen en integraal

Misschien is het u al opgevallen, maar onze projecten beslaan altijd meerdere en soms zelfs alle vier de thema's. De kwaliteit van het landschap is dan ook een som van al deze losse onderdelen. Bij Landschapsbeheer Groningen werken we daarom binnen al onze projecten uit de verschillende thema's samen aan het overkoepelende thema landschap, zowel binnen de organisatie als met alle betrokken partijen in onze prachtige provincie. Voor meer informatie over Landschapsbeheer Groningen en onze projecten kunt u terecht op www.landschapsbeheergroningen.nl.

RESULTATEN IN BEELD

Lokale vrijwilligersgroepen
104

Aantal betrokken bewoners
1.686
(waarvan 444 < 12 jaar)

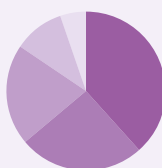
Totaal aantal uren
25.386
(waarvan 3.722 < 12 jaar)

Vertegenwoordigd waarde van
€ 476.608,-

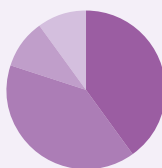
Vaste vrijwilligers
werkplaats, kantoor, veld **11**

Aantal vrijwilligers en
het vrijwilligerswerk **1.686**

- 15 Zeisbrigade
- 10 Landschapsbrigade Gorecht
- 8 Vruchtbomenbrigade
- 4 Knotbrigade
- 2 Struweelbrigade

- 1.589 Lokale groepen/dorpen
- 47 Wandelvrijwilligers
- 39 Betrokken bij brigades
- 11 Vaste vrijwilligers
- 0 Deelnemers Natuurwerkdag

Kennis ontwikkelen en delen

- 4 Excursies georganiseerd
- 4 Handouts ontwikkeld
- 1 Lezingen gegeven
- 1 Workshops

11
Monumentale
boerenerven

12
Begraafplaatsen
en kerkhoven

3
Borgen en
landgoederen

4
Slingertuinen

230
Abonnementen
Vruchtbomenwacht

16
Terreinen
geïnspecteerd

10
Bijenidylles

8
Nesten ransuil

1.158 km
Inspectie
wandelpaden

68
Nestkasten

6
Insectenhôtels

Aangeplant

447 iepen
83 fruitbomen
21 knotbomen
45 laanbomen
24 struwelen
479 m haag
255 m houtwal
4.830 bloembollen
615 sier en erfplanten
1.478 m houtsingel
1.015 m² bloemenmengsel
270.250 m² bosjes

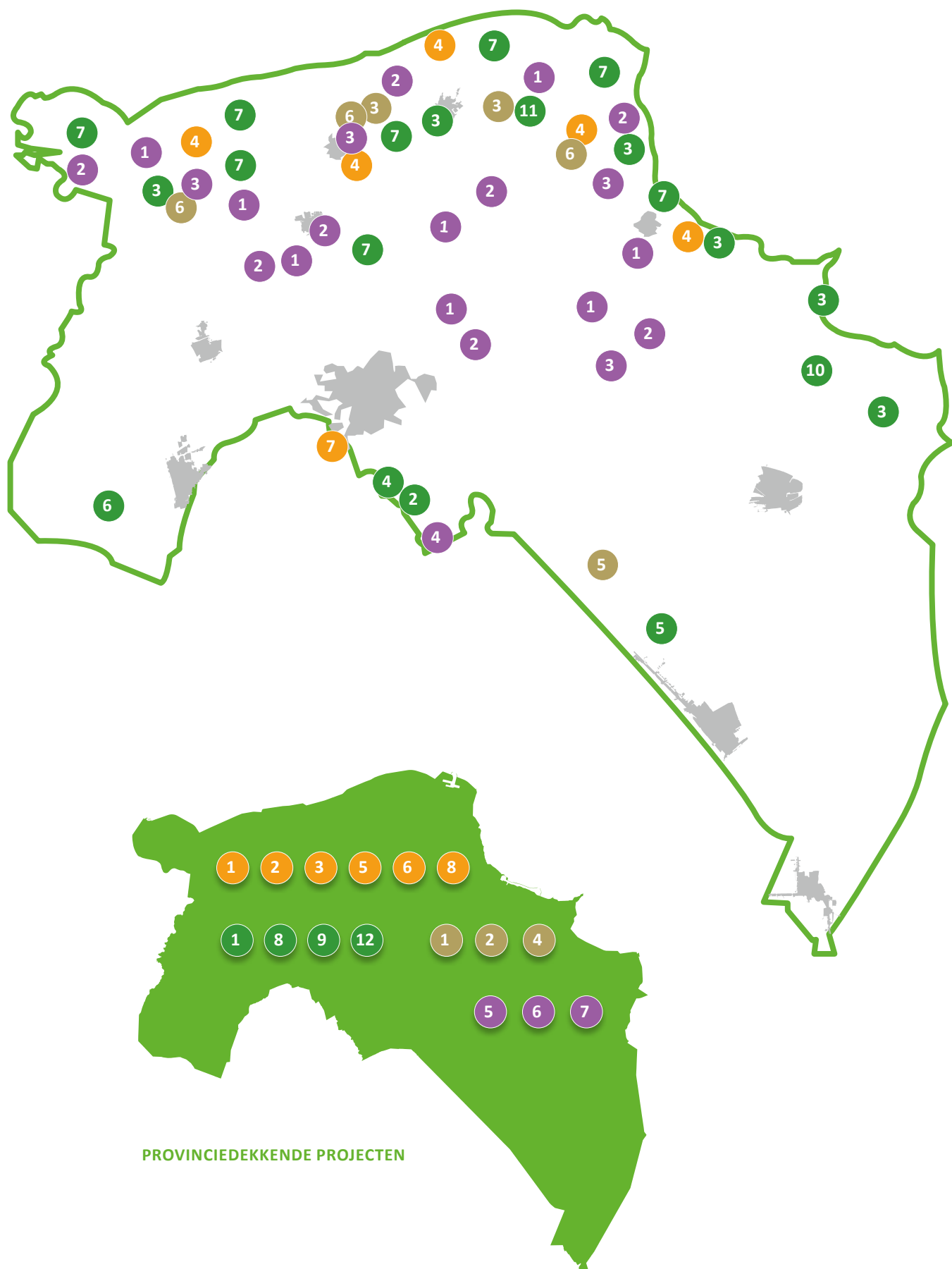
Beheerd

4 natte landschapselementen
80 struwelen
230 knotbomen
2.984 fruitbomen
11.000 m haag
16.000 m houtsingel

Geïnspecteerd

64 monumentale
boerenerven
555 landschaps-
elementen
35.000 iepen
41 routes

BEPLANTING

- 1 Bomen voor koeien
- 2 Gebiedsaanpak landschap Gorecht
- 3 Herplant iepen in de Waddenregio
- 4 Herstel houtwallen en hagen Haren
- 5 Meetnet Agrarisch Natuurlandschap (MAC)
- 6 POP3 Herstel houtsingels en petgaten Westerkwartier
- 7 POP3 RVK- en dorpsbosjes Het Hogeland
- 8 Stichting Groninger Bomenwacht
- 9 Vruchtbomenwacht
- 10 Eindeloze Horizon
- 11 Bomen in het waddenlandschap
- 12 Groenwacht

BIODIVERSITEIT

- 1 Beschermingsplan schorzijdebij en schorviltbij Groningen
- 2 B(l)oeiende bosranden
- 3 Een nest voor de ransuil
- 4 Natuurrijke slaperdijken
- 5 Nederland zoemt fase 2
- 6 Nederland zoemt fase 3
- 7 Ruimte voor de ringslang
- 8 Wilde bijenlinie

CULTUURHISTORIE

- 1 Herstel kerkterreinen
- 2 Herstel monumentale boerenerven
- 3 Herstel slingertuinen
- 4 Kerkterreinwacht
- 5 Pilot bescherming wijkenstelsel Wildervank
- 6 Terpen- en wierdenland, een verhaal in ontwikkeling

BEWONERS

- 1 Dialoogtafel dorpswierden
- 2 Dialoogtafel groene linten
- 3 Dialoogtafel 2e tender dorpen
- 4 Natuurerven Noordlaren
- 5 Ommetjes
- 6 Routegebonden recreatie Groningen
- 7 Routebureau Groningen

BESTUURSVERSLAG 2020

Algemeen

Stichting Landschapsbeheer Groningen is een organisatie zonder winstoogmerk en heeft als doelstelling om door het uitvoeren van beheer- en herstelprojecten bij te dragen aan de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. Bij de beheer- en herstelprojecten wordt ook personeel ingezet met afstand tot de arbeidsmarkt. De stichting is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling en heeft tevens het CBF-keurmerk voor goede doelen. Aan het CBF-keurmerk is de verplichting verbonden om als organisatie verantwoording af te leggen, in een verantwoordingsverklaring, over de volgende 3 hoofdprincipes:

- > Het onderscheiden van de functies toezichhouden, besturen en uitvoeren.
- > Het optimaliseren van de effectiviteit, efficiency en de bestedingen.
- > Het optimaliseren van de omgang met belanghebbenden.

Verantwoordingsverklaring CBF-keurmerk

Bijdrage NPL

Van belang hierbij is dat stichting Landschapsbeheer Groningen geen fondsenwervende instelling is, maar een kansspelbegunstigde van de Nationale Postcode Loterij. Het contract tussen de stichting LandschappenNL en de Nationale Postcode Loterij is in 2020 afgelopen maar verlengd voor de periode 2021 tot en met 2025. Via de stichting LandschappenNL ontvangt stichting Landschapsbeheer Groningen een jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 187.500. Dat is circa 3,5 % van de totale baten. De overige baten hebben betrekking op subsidies en de bijdragen voor projecten voor het behoud, beheer en herstel van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. In een aantal van deze projecten worden de middelen van de Nationale Postcode Loterij ingezet als cofinanciering.

Nieuw bestuursmodel

In 2020 heeft de organisatie op verschillende fronten een ontwikkeling doorgemaakt. Het bestuur heeft besloten, ten behoeve van een slagvaardiger opererende directeur, het bestuursmodel te wijzigen en over te gaan tot een model waarbij de toezichthoudende rol is belegd bij een Raad van Toezicht. Het voorliggende verslag betreft de rapportage over 2020 en is aangestuurd door het toenmalige bestuur. Het vaststellen van deze jaarrekening vindt plaats in 2021 onder het nieuwe bestuursmodel.

Verantwoording 3 hoofdprincipes

Deze functies zijn bij de stichting belegd bij respectievelijk de raad van toezicht, de directeur-bestuurder en de hoofden/teamleider. Basis voor de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de raad van toezicht en directeur bestuurder is het algemeen reglement. Tot 1 januari 2021 werd het toezicht gehouden door het bestuur en was het directiestatuut de basis voor de verdeling van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur en directeur. In zowel het directiestatuut als het algemeen reglement is onder meer geregeld dat de dagelijkse leiding van de organisatie berust bij de directeur, respectievelijk directeur-bestuurder, binnen het taakstellende kader van de door het bestuur respectievelijk de raad van toezicht vastgestelde jaarlijkse begroting. Over de begrotingsuitvoering wordt verslag gedaan via de kwartaalrapportages. Door middel van het aan de begroting gekoppelde kostprijsstelsel wordt de inzet van eigen personeel door het managementteam gepland op de onderscheiden projecten. Uitvoering van de projecten geschiedt door de werkorganisatie onder leiding van de hoofden/teamleider, geassisteerd door senior projectleiders/adviseurs, projectleiders/adviseurs, meewerkende voormannen, veldmedewerkers, projectmedewerkers en administratieve medewerkers. De bestede tijd van alle personeelsleden wordt tegen de kostprijstarieven geregistreerd in de projectenadministratie.

Het functioneren van bestuur respectievelijk raad van toezicht en directie wordt jaarlijks geëvalueerd aan de hand van de jaarverslaggeving van het afgelopen boekjaar. Hierbij wordt tevens gekeken naar het rooster van aftreden van de leden van het bestuur of raad van toezicht, de samenstelling van het bestuur of raad van toezicht in termen van competenties en relevante netwerken. Eventuele manco's worden in beeld gebracht en zo nodig van acties voorzien. Het merendeel van de projecten is gebaseerd op een door subsidieverstrekking goedgekeurd projectplan en projectbegroting en wordt, voorzien van een controleverklaring, afgerekend op basis van door subsidieverstrekking goedgekeurde kostprijsstarieven voor de inzet van eigen personeel en gefactureerde kosten van derden. Veelal zijn bij de projecten meetbare, kwantitatieve prestatie-indicatoren van toepassing. Bestedingen in het kader van de projecten zijn derhalve ingekaderd in de beschikbare budgetten, waarbij overbesteding voor rekening is van de stichting en onderbesteding leidt tot terugbetaling van niet benutte budgetten. Ook het niet (volledig) behalen van de overeengekomen prestatie-indicatoren kan leiden tot terugbetaling.

Bij alle projecten zijn en worden de belanghebbenden al in de planfase betrokken en waar nodig bij de uitvoering, omdat dit essentieel is voor het welslagen van de projecten en daarmee voor de continuïteit van de stichting. Belanghebbenden zijn naast subsidieverstrekking en afhankelijk van aard van de projecten, onder meer eigenaren en omwonenden, vrijwilligers, terrein behorende organisaties, belangenorganisaties, sociale werkvoorzieningsorganisaties en organisaties met aanpalende werkvelden en taken.

Activiteiten bestuur 2020

In 2020 is het bestuur van Landschapsbeheer Groningen, in het kader van zijn toezichthoudende rol zoals in de verantwoordingsverklaring CBF-keurmerk beschreven, vier keer bijeen geweest voor de reguliere vergaderingen. Deze werden gehouden op 21 april, 23 juni, 22 september en 1 december.

In de bestuursvergaderingen is de begrotingsuitvoering 2020 besproken aan de hand van de kwartaalrapportages en werd mondeling rapportage gedaan over de voortgang van de werkzaamheden. De jaarrekening 2019 en de begroting 2021 zijn in respectievelijk de juni vergadering en de september vergadering vastgesteld door het bestuur. Het beleidsplan zou in 2020 worden geactualiseerd. Om in deze periode sturing aan de organisatie te geven wordt pragmatisch het huidige beleidsplan met een jaar verlengd en vormt samen met het ontwikkelingsplan 2020-2021 het visiedocument de onderlegger voor de bedrijfsvoering en de begroting van LBG voor de komende 1,5 jaar. Bestuurslid Henk Menninga heeft vanaf medio oktober 2019 tot april 2020 gefunctioneerd als waarnemend directeur. Peter Hellinga is vanaf 1 april 2020 aangesteld als directeur.

In de bestuursvergadering van 1 december heeft het bestuur het besluit genomen over te gaan naar een nieuw bestuursmodel met een Raad van Toezicht per 1 januari 2021 met daarin nieuwe leden. In verband met het nieuwe bestuursmodel zijn ook de statuten aangepast.

Bestuurssamenstelling tot en met 31-12-2020

Gert Machiels	>	interim-voorzitter
Gert Machiels	>	secretaris/penningmeester
Henk Menninga	>	bestuurslid
Alma den Hertog	>	bestuurslid
Harm Evert Waalkens	>	bestuurslid
Bob van Zanten	>	bestuurslid
Carin Gaaikema-Olsder	>	bestuurslid

Begin 2020 heeft Albert Roodenboog afscheid genomen als voorzitter en is Gert Machiels interim-voorzitter.

Functies en nevenfuncties bestuursleden

Gert Machiels

- > Eigenaar Machiels Advocaten

Henk Menninga

- > Voorzitter Stichting Landgoed Fraeylemaborg
- > Lid bestuur Stichting Certificering Subsiestelsel Natuur & Landschap

Alma den Hertog

- > Maatschap P.F.G. & A.M. den Hertog
- > Eigenaar HertogZorg
- > Voorzitter Noorderland Melk
- > Voorzitter Adviesraad sociaal domein Midden-Groningen
- > Lid Raad van Toezicht Stichting SLB

Harm Evert Waalkens

- > Eigenaar melkveebedrijf
- > Voorzitter Stichting Landschap Oldambt
- > Lid Raad van Toezicht Natuur en Milieufederatie Groningen
- > Lid Raad van Toezicht Landschappen.NL
- > Lid Interprovinciale Adviescommissie POP3 Innovatie, Advies en Kennisdeling
- > Bestuurslid Stichting vrienden van Klein Voorhout
- > Voorzitter Stichting Beeld en Land 1987
- > Voorzitter Stichting Finnerwolmer Proathorn

Bob van Zanten

- > Voorzitter Adviesraad voor Landelijk gebied en kleine Kernen van de gemeente Tynaarlo

Carin Gaaikema-Olsder

- > Maatschap C.A. en C.F. Gaaikema
- > Secretaris LTO Het Hogeland
- > Lid Iederenraad Rabobank Noordenveld West Groningen
- > Penningmeester Stichting Tonny en Luit Stol

Functies en nevenfuncties Raad van Toezicht leden

Raad van toezicht ingesteld vanaf 1 januari 2021

Koos Wiersma (voorzitter)

- > Voorzitter Raad van Toezicht VCPO Noord Groningen
- > Voorzitter Raad van Commissarissen Exploitatiemaatschappij Haven Lauwersoog
- > Voorzitter Libau Welstandscommissie Groningen
- > Voorzitter Erfgoedpartners Groningen
- > Voorzitter Fauna Beheer Eenheid Groningen
- > Voorzitter Gebiedscoöperatie Westerkwartier
- > Voorzitter Agrarische Tafel Groningen, sectoroverleg i.r.t. aardbevingen
- > Penningmeester Prins Bernard Cultuurfonds Groningen
- > Lid bestuur Clevering-Meijer Stichting

Hiske Galema

- > Directeur Stichting The Potato Valley

Pieter Schollema

- > Algemeen Directeur BügelHajema adviseurs b.v.
- > Bestuurslid Stichting Recreatieterrein Middelstum

Harmannus Blok

- > Voorzitter NSFO (Nederlandse Schapen en Geitenfokkers Organisatie)
- > Voorzitter Stichting Educatie Onstaheerd

Uitkomsten 2020

Aan de hand van de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020 kunnen het resultaat en de financiële positie als volgt worden toegelicht (* € 1.000):

Resultaat geplande activiteiten

OMSCHRIJVING	REALISATIE	BEGROTING	VERSCHIL
Subsidies en bijdragen projecten	3.746	4.905	-1.159
Af: directe projectkosten	1.330	2.316	-986
Dekkingsbijdrage projecten	2.416	2.589	-173
Af: netto kosten	2.507	2.584	-77
Resultaat geplande activiteiten	-91	5	-96

Het lagere gerealiseerde resultaat geplande activiteiten dan begroot is veroorzaakt door een lagere dekkingsbijdrage projecten en wordt slechts ten dele gecompenseerd door lagere netto kosten. De lagere dekkingsbijdrage projecten is veroorzaakt door een lagere inzet dan begroot van personeel en materieel. De lagere netto kosten betreffen zowel lagere personeelskosten, als lagere organisatiekosten en lagere kapitaalslasten.

Financiële positie

OMSCHRIJVING	31/12/2020	31/12/2018	VERSCHIL
Continuïteitsreserve	-236	-100	-136
Voorziening onderhoud gebouw	37	31	6
Langlopende kredietfaciliteit	583	591	-8
Beschikbaar vermogen	384	522	-138
Vastgelegd in vaste activa -/- herwaardering	839	818	21
Beschikbaar voor financiering van het werkkapitaal	-455	-296	-159
Specificatie van het werkkapitaal			
Subsidiepositie	-324	321	-645
Kortlopende vorderingen	445	428	17
Geldmiddelen	631	130	501
	752	879	127
Kortlopende schulden	1.207	1.175	32
Werkkapitaal	-455	-296	-159

In het eerste halfjaar 2019 heeft een herfinanciering bij de Rabobank plaatsgevonden. De hieruit voortkomende verbetering van de liquiditeitspositie is ongedaan gemaakt door het verlies over 2019 van € 396.270. Voorgaande betekent dat de liquiditeitspositie geheel afhankelijk is van het werkkapitaal. Door de verwachte toename van het vermogensbeslag in de subsidiepositie is dit kwetsbaar. Wel beschikt de stichting nog over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 250.000 en reservering voor vakantiedagen en vakantiegeld waarmee het tekort aan ver-

mogen grotendeels kan worden opgevangen. De afname van de kaspositie vloeit grotendeels voort uit de afname van de subsidiepositie. De subsidiepositie is het saldo van ontvangen subsidietoekenningen per balansdatum verminderd met nog te besteden subsidiebedragen en ontvangen voorschotten. De nog te besteden subsidiebedragen, zijnde de nog uit te voeren werkzaamheden, bedragen per 31 december 2020 € 3.505.744 en per 31 december 2019 € 4.655.484, een afname met ongeveer € 1.150.000. Daarnaast worden bij twee zogeheten POP-projecten geen voorschotten vooraf verleend, maar kunnen de gemaakte kosten slechts één keer per jaar worden gedeclareerd.

De stichting wordt bij de aanpak van de liquiditeitsproblematiek ondersteund door de provincie Groningen middels het sneller bevoorschotten van de budgetsubsidie (aan het begin van het jaar in één keer in plaats van per kwartaal) en het tot 80 of 90% bevoorschotten van de toegezegde PLG-projecten. Op dit moment zijn alle toegezegde PLG-projecten op deze wijze bevoorschot.

Het aandeel van de continuïteitsreserve in het beschikbare vermogen is per 31 december 2020 -61,5% en per 31 december 2019 -19,3%. Hieruit kan geconcludeerd worden dat, door het negatieve resultaat over 2020, de solvabiliteit fors is verslechterd.

Continuïteit

De stichting sluit 2020 af met een verlies van € 147.860. De continuïteitsreserve per 31 december 2020 is gedaald naar een negatief saldo van € 236.042. De herwaarderingsreserve is € 251.479 waardoor het eigen vermogen per 31 december 2020 € 15.437 bedraagt.

De belangrijkste oorzaken van de verliezen in 2020 zijn incidenteel van aard en worden grotendeels veroorzaakt door minder declarabele uren dan begroot. Oorzaak hiervan is grotendeels te herleiden naar de Coronacrisis die zorgt voor uitval en minder effectieve inzet van uren en anderzijds uitgestelde besluitvorming vanuit de opdrachtgevers waardoor de werkvoorraad onder druk is komen te staan. Daarnaast stond 2020 in het teken van transformatie naar een gezonde organisatie wat een extra belasting op de interne uren heeft gevraagd. Tot slot zijn een aantal incidentele verliezen opgenomen waarbij de oorzaak van het verlies gelegen is in voorgaande jaren.

Door het verlies in 2019 heeft de provincie Groningen Landschapsbeheer Groningen drie sterren gegeven. Dit brengt onder andere de verplichting mee om een plan van aanpak te maken voor het oplossen van de problemen. Eind 2019 is het plan van aanpak toegelicht en uitgereikt aan de provincie Groningen. Op basis van het plan van aanpak en de voortgangsrapportages is de budgetsubsidie voor 2021 door de provincie Groningen verleend.

De stichting heeft op dit moment al voor nagenoeg geheel 2021 voldoende werkvoorraad. Gelet op de ontwikkelingen in Groningen en de toenemende aandacht voor het Landschap vanuit de overheid, kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de werkvoorraad voor de langere termijn zal toenemen.

De liquiditeit en uitvoering van het plan van aanpak worden strak gemonitord en indien mogelijk zal gebruik worden gemaakt van steunmaatregelen van de overheid (bijvoorbeeld NOW en uitstel van te betalen loonbelasting) en provincie Groningen. De huidige financiële situatie vereist aandacht, maar de stichting ziet goede mogelijkheden om binnen 5 tot 7 jaar een continuïteitsreserve op te bouwen die voldoet aan de doelstellingen van de stichting.

Voor het borgen van de continuïteit van de stichting is door het bestuur het volgende beleid vastgesteld voor de gewenste omvang van de continuïteitsreserve en het bereiken van deze gewenste omvang:

1. De continuïteitsreserve is een vrije reserve en dient als buffer voor eventuele exploitatieverliezen in enig boekjaar, alsmede ter financiering van de vaste activa en het werkkapitaal van de stichting.
2. De huidige kredietfaciliteit in rekeningcourant, ad € 250.000, moet geheel benut worden voor het opvangen van schommelingen in de omvang van het werkkapitaal.
3. De genormeerde omvang van het werkkapitaal is op basis van historische gegevens gesteld op 1 maand van de omvang van de subsidies en bijdragen projecten in het boekjaar.
4. De voorziening onderhoud gebouw dient als een met de langlopende kredietfaciliteit vergelijkbare financieringsbron.

Aan de hand van de jaarcijfers 2020 en de hiervoor geformuleerde uitgangspunten kan de gewenste minimale omvang van de continuïteitsreserve als volgt worden berekend:

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Boekwaarde vaste activa minus herwaardering	€ 838.950
Werkkapitaal: 1/12 deel van € 3.746.080	€ 312.173
Totaal te financieren	€ 1.151.123
Langlopende kredietfaciliteit en voorziening onderhoud gebouw	€ 619.815
Gewenste minimale omvang continuïteitsreserve	€ 531.308
Continuïteitsreserve per 31 december 2019	- € 236.308
<i>Nog te realiseren toevoeging</i>	€ 767.616

Uit dit overzicht blijkt dat de nog te realiseren toevoeging met name bepaald wordt door de omvang van het werkkapitaal. In de laatste 4 boekjaren is het werkkapitaal lager uitgevallen dan de genormeerde omvang. De nog te realiseren toevoeging kan bij de genormeerde omvang van het werkkapitaal niet geheel gefinancierd worden met de rekeningcourant kredietfaciliteit van € 250.000. Uit de begroting 2021 blijkt verder dat de nog te realiseren toevoeging slechts beperkt in het komend boekjaar gerealiseerd kan worden, voor zover het totaal te financieren bedrag niet in belangrijke mate toeneemt in 2021. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de jaarlijkse aflossing op de langlopende schulden van € 38.061 uit de afschrijvingen op materiële vaste activa gefinancierd wordt.

Begroting 2021

De hierna opgenomen begroting 2021 is op 22 september 2020 vastgesteld door het bestuur. In deze begroting is de navolgende meerjarenraming (* € 1.000) en beschrijving van de risico's opgenomen:

OMSCHRIJVING	2021	2022	2023
Subsidies en bijdragen projecten	5.162	3.252	2.231
Af: directe projectkosten	2.167	1.087	701
<i>Dekkingsbijdrage projecten</i>	2.995	2.165	1.530
Af: netto kosten	2.990	3.043	3.097
RESULTAAT GEPLANEDE ACTIVITEITEN	5	-878	-1.567

Risico's in de exploitatie

Uit de meerjarenraming blijkt dat de risico's voor het jaar 2021 qua exploitatie te overzien zijn, voor zover zich geen bijzondere omstandigheden voordoen. Voor de jaren 2022 en 2023 zijn, afgezien van de nasleep van de coronacrisis, de risico's vergelijkbaar met eerdere begrotingen. De meerjarenraming is gebaseerd op de beschikte subsidies, waardoor zowel de baten als de directe projectkosten teruglopen over 2022 en 2023. Zodra nieuwe subsidies worden beschikt, zullen de baten en de directe projectkosten stijgen.

De Coronacrisis zorgt voor economische onzekerheid ook in 2021. Voor de stichting zijn de risico's merkbaar, maar relatief beperkt. Het team veldwerk kan, met enige aanpassingen, de werkzaamheden grotendeels blijven uitvoeren en de medewerkers op kantoor werken zoveel mogelijk vanaf huis. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden de RIVM-richtlijnen in acht genomen. Voor de lange termijn zijn de effecten voor bestaande en nieuwe projecten nog onduidelijk. Met name is het effect van de vertraging in besluitvorming bij de opdrachtgevers een aandachtspunt. In samenspraak met projectpartners wordt getracht om de nadelige effecten van de vertraging in de besluitvorming zoveel mogelijk te beperken, onder meer door een verbreding van de groep opdrachtgevers.

Risico's in de liquiditeit

Door het verlies over 2020 staat de liquiditeitspositie onder druk. Het eindsaldo van de liquide middelen per 31 december was begroot op € 136.721 maar door eerdere ontvangst van subsidies (onder andere € 315.000 van project Kansrijk Groningen) en uitstel voor te betalen loonheffing (€ 150.000) was het saldo per 31 december 2020 € 630.597. Hierdoor was het beginsaldo van 2021 bijna € 500.000 hoger dan begroot. Zoals eerder vermeld wordt de aanpak van de liquiditeitsproblematiek ondersteund door de provincie Groningen middels het sneller bevoorschotten van de budgetsubsidie (aan het begin van het jaar in één keer in plaats van per kwartaal) en het tot 80 of 90% bevoorschotten van de toegezegde PLG-projecten. Daarnaast zijn er meerdere maatregelen genomen om de liquiditeit te verbeteren. Hierbij is het voortdurend monitoren van de verwachte ontwikkeling van de kaspositie essentieel.

BATEN	Begroting 2021	in %
Baten uit acties van derden	187.500	3,54
Subsidies van overheden	3.329.228	62,80
Overige baten	<u>1.784.942</u>	<u>33,66</u>
Totaal baten	5.301.670	100,00
LASTEN		
Besteed aan landschapselementen	4.452.022	83,97
Werving baten	107.731	2,03
Administratie en beheer	<u>736.917</u>	<u>13,90</u>
Totaal lasten	<u>5.296.670</u>	99,90
RESULTAAT	5.000	0,10

Norm administratie en beheer + werving baten: maximaal 12½ % van totaal baten. Doordat in dit begrotingsjaar de directe projectkosten fors lager zijn dan in andere jaren is het % van de norm ten opzichte van de totale baten hoger dan de norm.

TABEL LASTENVERDELING				
LASTEN	Landschaps- elementen	Werving baten	Administratie en beheer	TOTAAL
Directe projectkosten	2.122.193	5.982	38.586	2.166.711
Personeelskosten	1.929.904	83.068	531.148	2.544.120
Organisatiekosten	251.115	13.749	178.636	443.500
Kapitaalslasten	148.810	4.982	-11.453	142.339
Totaal	4.452.022	107.731	736.917	5.296.670

Doelstelling: herstel, onderhoud en beheer van cultuurhistorische landschapselementen

TOELICHTING

Baten

Het totaal van de baten is het saldo van de individuele projectbudgetten en de budgetten bestemd voor werving baten en administratie en beheer, inclusief subsidies maatwerkbanen. De baten uit acties van derden betreffen de Nationale PostcodeLoterijgelden.

Toelichting tabel lastenverdeling

Directe projectkosten

Hieronder worden de direct aan de projecten toe te rekenen kosten van inzet derden, plantmateriaal en overige kosten verantwoord. De kosten van de stichting bestaan uit personeelskosten, kapitaalslasten en organisatiekosten en worden aan de projecten toegerekend op basis van de inzet van personeel en materieel tegen tarieven voorvloeiend uit het kostprijsstelsel van de stichting.

Personeelskosten

Deze zijn berekend op basis van de voor 2021 te verwachten salarissen en de op het moment van opstellen van de begroting geldende percentages voor werkgeverslasten. De salariskosten worden bepaald conform de CAO Bos en Natuur, ondernemingsdeel De Landschappen.

Kapitaalslasten

Dit betreft de kosten van het vermogensbeslag in vaste activa (rente + afschrijving) en het werkkapitaal (rente).

Organisatiekosten

Deze zijn geraamd op basis van enerzijds de werkelijke kosten 2019 en de werkelijke kosten tot en met juni 2020 en anderzijds de begrote kosten over 2020 en de hierin te verwachten kostenstijgingen.

CORONAVIRUS

Het uitbreken van het Coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor economische onzekerheid. Voor de stichting zijn de risico's relatief beperkt. Het team veldwerk kan, met enige aanpassingen, de werkzaamheden grotendeels – met iets meer inspanning en bijbehorende kosten blijven uitvoeren en de medewerkers op kantoor werken zoveel mogelijk vanaf huis. Uitzondering hierop is de inzet voor het vrijwilligerswerk, dat bij de uitvoering nagenoeg geheel stil is gelegd.

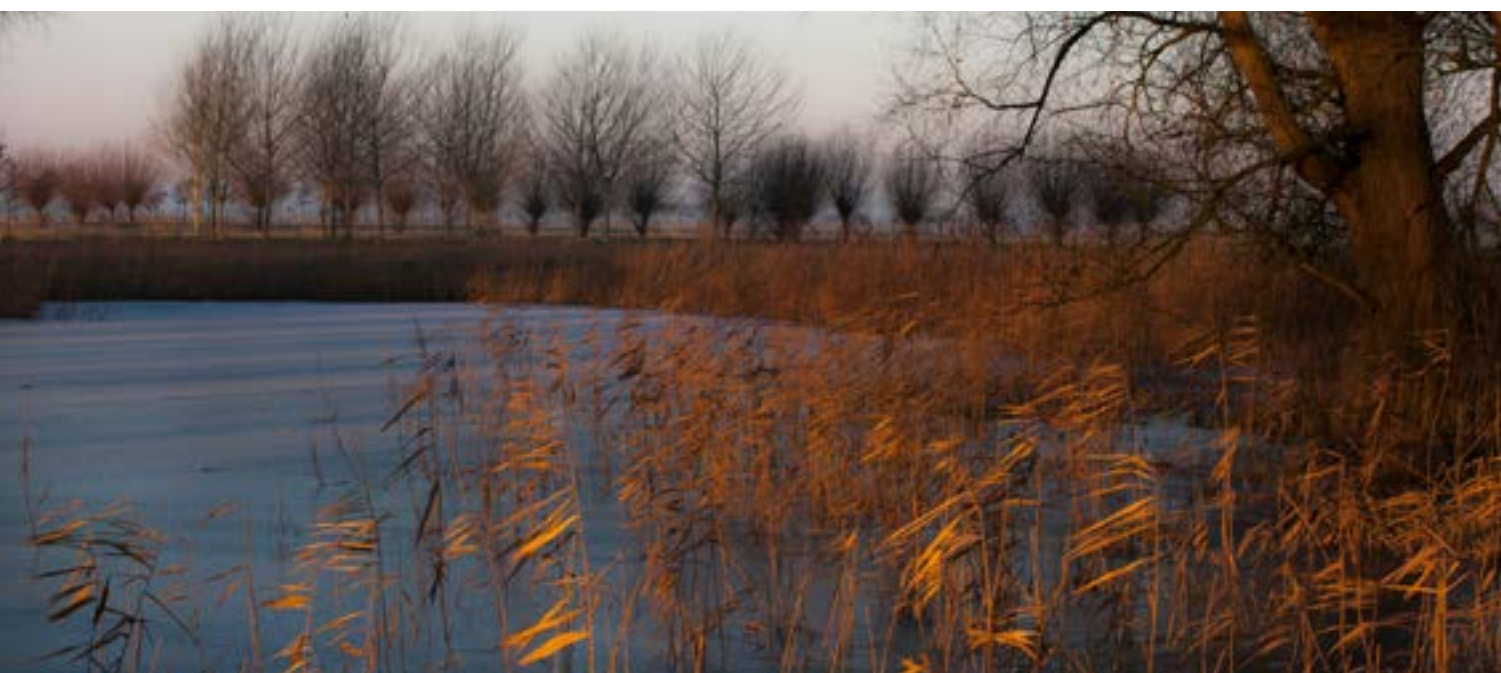
Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden de RIVM-richtlijnen in acht genomen. Voor de lange termijn zijn de effecten voor bestaande en nieuwe projecten nog onduidelijk. Met name is het effect van de vertraging in besluitvorming bij de opdrachtgevers een aandachtspunt. In samenspraak met projectpartners wordt getracht om de nadelige effecten van de vertraging in de besluitvorming zoveel mogelijk te beperken.

Daarnaast heeft de stichting extra kosten (zoals bijvoorbeeld ICT kosten, schoonmaakkosten, aanschaf desinfectiemiddelen, extra uitvoeringskosten team veldwerk) om te voldoen aan de richtlijnen van het RIVM. Ter compensatie van gederfde inkomen en gemaakte kosten wordt gebruik gemaakt van de daartoe ingerichte voorzieningen van de overheid, waaronder NOW 3 en NOW 4. NOW 3 en ook de subsidieregelingen vanuit de provincie voor de anderhalve meter regeling zijn verwerkt in de jaarrekening. Daarnaast is ten behoeve van de liquiditeit gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor uitstel van loonbelasting.

JAARREKENING 2020

Balans per 31 december 2020.....	25
Staat van baten en lasten 2020.....	26
Aansluitstaat	27
Kasstroomoverzicht 2020.....	28
Algemene toelichting	30
Toelichting op balans.....	35
Toelichting op staat van baten en lasten.....	44
Functioneel resultatenoverzicht projecten	53
Bestedingen Postcodeloterij	56
Controleverklaring	58

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa		
Gebouw en terrein	627.787	653.622
Machines en transportmiddelen	347.785	337.568
Andere vaste bedrijfsmiddelen	104.857	80.574
	<u>1.080.429</u>	<u>1.071.764</u>
Financiële vaste activa		
Ledenkapitaal Gebiedscoöperatie WK	10.000	10.000
Vlottende activa		
Voorraden	60.632	56.882
Debiteuren	190.249	274.560
Subsidiepositie	-	321.471
Overige vorderingen	194.396	96.844
	<u>445.277</u>	<u>749.757</u>
Liquide middelen	630.597	130.285
Totaal activa	<u>2.166.303</u>	<u>1.961.806</u>

PASSIVA		
Eigen vermogen		
Continuïteitsreserve	-236.042	-100.505
Herwaarderingsreserve	251.479	263.802
	<u>15.437</u>	<u>163.297</u>
Voorzieningen		
Onderhoud gebouwen	37.109	30.644
	<u>37.109</u>	<u>30.644</u>
Langlopende schulden		
Hypothecaire lening	550.000	580.000
Financial lease	32.706	11.885
	<u>582.706</u>	<u>591.885</u>
Kortlopende schulden		
Belastingen en premies	253.224	122.414
Subsidiepositie	324.512	-
Crediteuren	738.532	685.029
Overige schulden	214.783	368.537
	<u>1.531.051</u>	<u>1.175.980</u>
Totaal passiva	<u>2.166.303</u>	<u>1.961.806</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

CATEGORALE WEERGAVE			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2018
BATEN			
Subsidies en bijdrages projecten	3.746.080	4.904.845	5.232.148
Af: directe projectkosten	1.329.586	2.316.350	2.884.155
Dekkingsbijdrage uit projecten	2.416.494	2.588.495	2.347.993
Subsidies maatwerkbanen	92.713	112.255	74.348
	<u>2.509.207</u>	<u>2.700.750</u>	<u>2.422.341</u>
KOSTEN			
Personeel	2.072.529	2.102.663	1.938.670
Organisatie	404.295	454.950	394.853
Kapitaalslasten	123.500	138.637	137.799
	<u>2.600.324</u>	<u>2.696.250</u>	<u>2.471.322</u>
RESULTAAT GEPLANEDE ACTIVITEITEN	-91.117	4.500	-48.981
Overige baten	13.664	-	3.405
Overige lasten	70.407	-	359.926
	<u>-56.743</u>	<u>-</u>	<u>-356.521</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-147.860	4.500	-405.502

FUNCTIONELE WEERGAVE			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
BATEN			
Baten uit acties van derden	187.500	187.500	187.500
Subsidies van overheden	2.730.338	3.179.924	3.725.405
Overige baten	920.955	1.649.676	1.393.591
	<u>3.838.793</u>	<u>5.017.100</u>	<u>5.306.496</u>
LASTEN			
Besteed aan landschapselementen	3.417.718	4.242.092	4.573.601
Werving baten	188.873	109.556	229.978
Administratie en beheer	380.062	660.952	908.419
	<u>3.986.653</u>	<u>5.012.600</u>	<u>5.711.998</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-147.860	4.500	-405.502

AANSLUITSTAAT

Toelichting

In dit overzicht wordt de aansluiting tussen de categorale en functionele weergave van de staat van baten lasten over het boekjaar en het voorgaande boekjaar weergegeven.

Jaar 2020				
BATEN	TOTAAL	acties van derden	subsidies overheden	overige baten
Subsidies en bijdrage projecten	3.746.080	187.500	2.730.338	828.242
Subsidie maatwerkbanen	92.713	-	-	92.713
	<u>3.838.793</u>	<u>187.500</u>	<u>2.730.338</u>	<u>920.955</u>
KOSTEN	TOTAAL	landschaps elementen	werving en baten	administratie en beheer
Directe projectkosten	1.329.586	1.292.799	10.738	26.049
Personeelskosten	2.072.529	1.669.426	138.982	264.121
Organisatiekosten	404.295	340.862	30.653	32.780
Kapitaalslasten	123.500	114.631	8.500	369
Saldo van overige baten en lasten	56.743	-	-	56.743
	<u>3.986.653</u>	<u>3.417.718</u>	<u>188.873</u>	<u>380.062</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-147.860			
In % van de totale baten	103,85	89,03	4,92	9,90

Door het negatieve saldo van de overige baten en lasten is het percentage van administratie en beheer fors hoger dan gebruikelijk. Indien het saldo van de overige baten en lasten wordt geëlimineerd dan is het percentage van administratie en beheer over 2020 8,42% en over 2019 10,40%. In beide gevallen zijn de percentages over 2020 fors gedaald ten opzichte van 2019.

Jaar 2019				
BATEN	TOTAAL	acties van derden	subsidies overheden	overige baten
Subsidies en bijdrage projecten	5.232.148	187.500	3.725.405	1.319.243
Subsidie maatwerkbanen	74.348	-	-	74.348
	<u>5.306.496</u>	<u>187.500</u>	<u>3.725.405</u>	<u>1.393.591</u>
KOSTEN	TOTAAL	landschaps- elementen	werving baten	administratie en beheer
Directe projectkosten	2.884.155	2.811.517	12.492	60.146
Personeelskosten	1.938.670	1.307.230	175.735	455.705
Organisatiekosten	394.853	328.167	33.211	33.475
Kapitaalslasten	137.799	126.687	8.540	2.572
Saldo van overige baten en lasten	356.521	-	-	356.521
	<u>5.711.998</u>	<u>4.573.601</u>	<u>229.978</u>	<u>908.419</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-405.502			
In % van de totale baten	107,64	86,19	4,33	17,12

KASSTROOMOVERZICHT 2020

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
ONTVANGSTEN			
Subsidies en bijdrages projecten	4.392.320	4.956.083	4.759.246
Subsidies maatwerkbanen	97.476	113.692	76.054
Overige opbrengsten	11.413	-	1.768
(A)	<u>4.501.209</u>	<u>5.069.775</u>	<u>4.837.068</u>
UITGAVEN			
Personeel	2.089.536	2.110.650	2.101.590
Organisatie en projecten	1.746.533	2.784.732	3.068.724
Kapitaalslasten (rente)	20.296	31.848	21.874
(B)	<u>3.856.365</u>	<u>4.927.230</u>	<u>5.192.188</u>
Kasstroom (A-B)	644.844	142.545	-355.120
Investerings/desinvesterings	-109.852	-70.000	-41.922
Onderhoud gebouw en terrein	-25.501	-20.000	-16.222
Herfinanciering Rabobank	-	-	211.750
Aflossing leningen	-30.000	-30.000	-26.755
Aflossing financial lease	-11.885	-11.890	-14.261
Mutatie geldmiddelen	<u>467.606</u>	<u>10.655</u>	<u>-242.530</u>
Geldmiddelen per 1 januari	130.285		372.815
Geldmiddelen per 31 december	<u>630.597</u>		<u>130.285</u>
Mutatie geldmiddelen	467.606		-242.530

TOELICHTING

De ontvangsten en uitgaven in het kasstroomoverzicht zijn afgeleid uit de baten en kosten volgens de exploitatierekening en de balansmutaties in deze posten. Hierbij zijn de overige baten en lasten toegevoegd aan de categorie waarop zij betrekking hebben en zijn de uitgaven inzake project en organisatiekosten samengevoegd. De afzonderlijke omvang van laatstgenoemde uitgaven kan niet op een economisch verantwoorde wijze worden bepaald.

De geldmiddelen per 1 januari en 31 december van ieder kalenderjaar omvatten tevens het benutte deel van het rekening-courantkrediet.

Het verschil tussen de gerealiseerde kasstroom en de begrote kasstroom wordt vooral veroorzaakt door het saldooverschil van de ontvangsten uit hoofde van subsidies en bijdrages projecten en de uitgaven voor organisatie en projecten. Cijfermatig kan dit als volgt worden weergegeven:

	Realisatie	Begroot	Vershil
Subsidies en bijdrages projecten	4.392.320	4.956.083	-563.763
Organisatie en projecten	1.746.533	2.784.732	-1.038.199
Saldo	<u>2.645.787</u>	<u>2.171.351</u>	<u>474.436</u>

Vanwege regeling "Bijzonder uitstel van betaling vanwege Corona" van de belastingdienst is uitstel ontvangen voor te betalen loonbelasting. De stichting dient € 202.102 vanaf 1 oktober 2021 in 36 termijnen af te lossen (€ 5.614 per maand). Dit uitstel was niet begroot en heeft een positief effect op de geldmiddelen per 31 december 2020 van ongeveer € 150.000.

In de post investeringen/desinvesteringen is de boekwinst van € 2.250 verwerkt.

ALGEMENE TOELICHTING

Doelstelling / activiteiten

De doelstelling van de stichting is het bevorderen van en bijdragen aan het behoud, beheer en herstel van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. Voor het realiseren van de doelstelling is door de stichting ingezet op het ontwikkelen van de organisatie van regionaal ondersteunend/adviserend naar regio overstijgend ondersteunend/adviserend en actief uitvoerend in de regio. De regio overstijgende ondersteunende/adviserende rol komt met name tot uitdrukking in het samenwerkingsverband met de provinciale zusterinstellingen voor landschapsbeheer en landschappenNL.

De actief uitvoerende rol manifesteert zich in de uitvoering van beheer - en herstelprojecten in nauwe samenwerking met andere betrokkenen bij de onderscheiden projecten. De dekkingsbijdrage uit projecten is hierbij de belangrijkste financieringsbron van de stichting. Aan het eerdergenoemde samenwerkingsverband is door Postcodeloterij Nederland een "goed doel" status verleend. De instellingen in het samenwerkingsverband zijn hierdoor kanspelig begünstigde geworden. Door de stichting worden de verkregen middelen van Postcodeloterij Nederland vooral ingezet als cofinanciering voor kleinschalige projecten in het kader van de doelstelling. Hierdoor wordt de oorspronkelijke regionaal ondersteunende/adviserende rol versterkt, waaronder het ondersteunen en begeleiden van vrijwilligers.

Inrichting jaarrekening en CBF-Keurmerk

De jaarrekening van de stichting is ingericht overeenkomstig de Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven, Richtlijn C2 Kleine fondsenwervende organisaties en specifieke wet- en regelgeving of subsidievoorschriften die voor de stichting van toepassing zijn.

Continuïteit

De stichting sluit 2020 af met een verlies van € 147.860. Het eigen vermogen is per 31 december 2020 gedaald naar € 15.437.

De belangrijkste oorzaken van de verliezen in 2020 zijn incidenteel van aard en worden grotendeels veroorzaakt door minder declarabele uren dan begroot. Oorzaak hiervan is grotendeels te herleiden naar de Coronacrisis die zorgt voor uitval en minder effectieve inzet van uren, en anderzijds uitgestelde besluitvorming vanuit de opdrachtgevers waardoor de werkvoorraad onder druk is komen te staan.

Daarnaast stond 2020 in het teken van transformatie naar een gezonde organisatie wat een extra belasting op de interne uren heeft gevraagd. Tot slot zijn een aantal incidentele verliezen opgenomen waarbij de oorzaak van het verlies gelegen is in voorgaande jaren.

Door het verlies in 2019 heeft de provincie Groningen Landschapsbeheer Groningen drie sterren gegeven. Dit brengt onder andere de verplichting mee om een plan van aanpak te maken voor het oplossen van de problemen. Eind 2019 is het plan van aanpak toegelicht en uitgereikt aan de provincie Groningen. Op basis van het plan van aanpak en de voortgangsrapportages is de budgetsubsidie voor 2021 door de provincie Groningen verleend.

De stichting heeft op dit moment al voor nagenoeg geheel 2021 voldoende werkvoorraad. Gelet op de ontwikkelingen in Groningen en de toenemende aandacht voor het Landschap vanuit de overheid, kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de werkvoorraad voor de langere termijn zal toenemen.

De liquiditeit en uitvoering van het plan van aanpak worden strak gemonitord en indien mogelijk zal gebruik worden gemaakt van steunmaatregelen van de overheid (bijvoorbeeld NOW en uitstel van te betalen loonbelasting) en provincie Groningen. De huidige financiële situatie vereist aandacht, maar de stichting ziet goede mogelijkheden om binnen 5 tot 7 jaar een continuïteitsreserve op te bouwen die voldoet aan de doelstellingen van de stichting.

Coronacrisis

De Coronacrisis zorgt voor economische onzekerheid ook in 2021. Voor de stichting zijn de risico's merkbaar, maar relatief beperkt. Het team veldwerk kan, met enige aanpassingen, de werkzaamheden grotendeels blijven uitvoeren en de medewerkers op kantoor werken zoveel mogelijk vanaf huis. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden de RIVM richtlijnen in acht genomen. Voor de lange termijn zijn de effecten voor bestaande en nieuwe projecten nog onduidelijk. Met name is het effect van de vertraging in besluitvorming bij de opdrachtgevers een aandachtspunt. In samenspraak met projectpartners wordt getracht om de nadelige effecten van de vertraging in de besluitvorming zoveel mogelijk te beperken, ondermeer door een verbreding van de groep opdrachtgevers.

Functioneel resultatenoverzicht

Het functioneel resultatenoverzicht is een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening en geeft gecomprimeerde informatie over de totale opbrengsten en kosten van projecten. De kosten van projecten zijn hierbij onderverdeeld in directe projectkosten en de inzet van personeel en materieel tegen kostprijzen op basis van het kostprijsstelsel van de stichting.

Bestedingsoverzicht Postcodeloterijgelden

Het bestedingsoverzicht postcodeloterijgelden is ontleend aan het protocol Nationale Postcode Loterijbestedingen. In dit protocol zijn de afspraken tussen LandschappenNL als begunstigde en de provinciale stichtingen voor landschapsbeheer als medebegunstigden geregeld. Besteding door de provinciale stichtingen geschiedt op basis van een door LandschappenNL goed te keuren bestedingsplan. De in het bestedingsplan opgenomen projecten worden hiermee goedgekeurd en de aan de projecten gekoppelde budgetten dienen binnen 2 jaar te zijn besteed. Binnen een bestedingsplan mogen budgetten in verband met over- of onderbesteding worden herverdeeld over de projecten. Niet bestede budgetten moeten worden terugbetaald aan LandschappenNL. Het bestedingsoverzicht postcodeloterijgelden is een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening.

ANBI

Stichting Landschapsbeheer Groningen is op 26 januari 2016 door de belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling vanaf 1 januari 2015 en voor onbepaalde tijd.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de stichting zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De rapporteringsvaluta is de Euro (€), uitgedrukt in € * 1.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen worden gewaardeerd tegen de actuele kostprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. De actuele kostprijs van het bedrijfsgebouw betreft de actuele aanschaffingskosten van de gebruikte grond en hulpstoffen van het oorspronkelijk verworven actief en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging van een actief kunnen worden toegerekend, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. In de waardering wordt rekening gehouden met eventuele incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte afwaarderingen. Deze afwaarderingen zijn gebaseerd op het getaxeerde risico van oninbaarheid.

Subsidiepositie

De subsidiepositie is bepaald door de tot en met het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen, de nog te besteden subsidiebedragen en de ontvangen voorschotten in mindering te brengen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gesplitst in:

- continuïteitsreserve
- herwaarderingsreserve
- bestemmingsreserves

De continuïteitsreserve is een vrije reserve en dient als buffer voor eventuele exploitatieverliezen in enig boekjaar, alsmede ter financiering van de vaste activa en het werkkapitaal.

De herwaarderingsreserve wordt bepaald als het positieve verschil tussen de actuele kostprijs en de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van het bedrijfsgebouw zonder rekening te houden met enige afschrijving of waardevermindering.

Bestemmingsreserves zijn afgezonderde reserves met een specifieke bestemming op basis van daartoe strekkende bestuursbesluiten. De vorming en benutting van deze reserves geschiedt via de resultaatbestemming.

Langlopende schulden

Financial lease

De stichting leaset een voertuig. Hierbij heeft de stichting grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. De werkelijk bestede kosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Subsidies en bijdrages projecten

De financiering van de projecten bestaat veelal uit een mengvorm van subsidies en bijdrages van eigenaren. De subsidieverstrekkers zijn onder andere de Provincie Groningen, het Waddenfonds, de Groninger gemeentes, de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Met uitzondering van de budgetsubsidie van de Provincie Groningen, moeten bij alle overige subsidies de subsidiabele kosten zijn gemaakt in de projectperiode. Bij de subsidies van de Provincie Groningen uit het Programma Landelijk Gebied mogen ook de gemaakte voorbereidingskosten 1 jaar voorafgaand aan de projectperiode en tot een maximum van 12% van de projectkosten worden meegenomen. De subsidiabele kosten betreffen direct aan de projecten toe te rekenen kosten en de inzet van personeel en materieel tegen de kostprijsstarieven van de stichting. Voor Waddenfondsprojecten en POP-projecten zijn voor de inzet van personeel en materieel tariefberekeningen voorgeschreven. De verschillen tussen de kostprijsstarieven en de voorgeschreven tariefberekeningen worden in de projectadministratie als tariefcorrectie verwerkt.

Directe projectkosten

Dit betreffen de door derden in rekening gebrachte kosten voor werkzaamheden, diensten en producten die specifiek betrekking hebben op de projecten.

Subsidies maatwerkbanen

Hieronder worden subsidies van gemeenten en sociale werkvoorzieningschappen verantwoord voor het al of niet tijdelijk te werk stellen bij de stichting van mensen die zijn aangewezen op tewerkstellingsregelingen van de betreffende gemeenten en sociale werkvoorzieningschappen, alsmede de voor deze mensen via de belastingdienst verkregen premiekorting.

Kapitaalslasten

Dit betreft de lasten samenhangend met investeringen in vaste activa, het vermogensbeslag in het werkkapitaal en de financiering hiervan. In de begroting worden deze lasten voor de vaste activa berekend volgens de annuïteitenmethode over de aanschafwaardes en bijbehorende afschrijvingstermijnen tegen een gewogen vermogenskostenvoet. In de realisatiecijfers betreft dit de afschrijvingen op vaste activa en de rentelasten en soortgelijke kosten van aan de stichting ter beschikking gestelde kredietfaciliteiten.

Overige baten en lasten

Hieronder worden baten en lasten verantwoord die geen rechtstreeks verband hebben met de projecten, danwel los staan van de uitvoering in het boekjaar, of in dat kader bijzonder van aard zijn.

Risicotoeslag

In het kostprijsstelsel van de stichting is een risicotoeslag opgenomen, in de vorm van een opslagpercentage over de totale apparaatskosten. Met deze risicotoeslag worden risico's in de projecten en de apparaatskosten opgevangen ten behoeve van de continuïteit van de stichting en daarmee haar doelstellingen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Materiële vaste activa

Algemeen: Alle materiële vaste activa zijn dienstbaar aan de doelstelling van de stichting.

Gebouw en terrein		
	2020	2019
Boekwaarde per 1 januari	653.622	679.457
Afschrijvingen	25.835	25.835
Boekwaarde per 31 december	627.787	653.622
Aanschafwaarde per 31 december	1.144.483	1.144.483
Cumulatieve afschrijvingen	516.696	490.861
Boekwaarde per 31 december	627.787	653.622

De gehanteerde afschrijvingspercentage voor het bedrijfsgebouw is 2,5%. Op de waarde van de grond wordt niet afgeschreven. De waarde van de grond is € 111.092. Het pand Roderwolderdijk 60 is hypothecair bezwaard. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden.

Op 1 september 2016 is het pand in opdracht van de stichting getaxeerd door DTZ Zadelhoff op een marktwaarde van € 550.000 k.k. De WOZ-waarde bedraagt € 538.000 (waardepeildatum 01-01-2020).

Machines en transportmiddelen		
	2020	2019
Boekwaarde per 1 januari	337.568	383.800
Investerings	104.586	19.217
Desinvesterings	-44.577	-
	397.577	403.017
Afschrijvingen	49.792	65.449
Boekwaarde per 31 december	347.785	337.568
Aanschafwaarde per 31 december	849.968	835.743
Cumulatieve afschrijvingen	502.183	498.175
Boekwaarde per 31 december	347.785	337.568

De gehanteerde afschrijvingspercentages lopen van 10 % tot en met 20 %.

Andere vaste bedrijfsmiddelen		
	2020	2019
Boekwaarde per 1 januari	80.574	80.597
Investerings	52.093	24.343
	132.667	104.940
Afschrijvingen	27.810	24.366
Boekwaarde per 31 december	104.857	80.574
Aanschafwaarde per 31 december	408.970	356.877
Cumulatieve afschrijvingen	304.113	276.303
Boekwaarde per 31 december	104.857	80.574

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn 12½%, 20% en 25%. Geheel afgeschreven en niet meer aanwezige bedrijfsmiddelen zijn verwijderd uit de cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen.

Op de machines, transportmiddelen en de andere vaste bedrijfsmiddelen is stil pandrecht gevestigd. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden.

Financiële vaste activa

Algemeen: Alle financiële vaste activa zijn dienstbaar aan de doelstelling van de stichting.

Ledenkapitaal Gebiedscoöperatie Westerkwartier B.A.

Samen met Boer & Natuur Zuidelijk Westerkwartier, vereniging voor plattelandsbeheer, Natuur- en Milieuvereniging “De Eendracht”, Vereniging duurzame landbouw Stad en Ommeland, Staatsbosbeheer en Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra heeft de stichting op 10 december 2013 de Gebiedscoöperatie Westerkwartier B.A. te Zuidhorn opgericht. Het doel van de coöperatie is het uitoefenen of doen uitoefenen van een bedrijf ten behoeve van haar leden, waarbij de activiteiten groen economisch van aard zijn en gericht op het behoud en de ontwikkeling van het gebied Westerkwartier. Eventuele winsten worden niet uitgekeerd aan de leden, maar toegevoegd aan de algemene reserve van de coöperatie. In bijzondere situaties, zoals bij liquidatie van de coöperatie, kan door de algemene ledenvergadering hiervan worden afgeweken met een meerderheid van 80 % van de stemgerechtigde leden. De coöperatie kent A, B, en C leden. De A-leden moeten gevestigd of werkzaam zijn binnen het gebied, een significant en aantoonbaar belang hebben bij het doel van de coöperatie en toegevoegde waarde hebben binnen de samenstelling van het ledenbestand. Een B-lid moet voldoen aan het criterium toegevoegde waarde en een C-lid moet gevestigd zijn in het gebied Westerkwartier. De oprichters zijn statutair toegetreden als A-leden van de coöperatie. Voor ieder A-lid geldt een aansprakelijkheid voor een tekort bij ontbinding van de coöperatie van maximaal € 10.000. Het niet terugvorderbare entreegeld of ledenkapitaal voor Stichting Landschapsbeheer Groningen is vastgesteld op € 10.000.

De contributie bedraagt € 1.000 per jaar en is verantwoord onder de post overige algemene kosten. Uit de conceptcijfers van de coöperatie over het jaar 2020 blijkt een verlies van € 12.584 en een eigen vermogen per 31 december 2020 van € 53.119.

Vlottende activa	31.12.20	31.12.19
Vorraden	60.632	56.882
Debiteuren		
Vorderingen op debiteuren	190.749	279.560
Afwaardering wegens vermoedelijke oninbaarheid	500	5.000
	<u>190.249</u>	<u>274.560</u>
Overige vorderingen		
Nog te factureren inzake diverse projecten	82.821	52.238
Voorschot NOW 3	45.502	-
Ziekengeld	5.493	5.123
Subsidie maatwerkbanen	523	5.286
Te ontvangen rente	-	8
Vooruitbetaalde kosten en overige vorderingen	60.057	34.189
	<u>194.396</u>	<u>96.844</u>

Geen van de vorderingen heeft een looptijd langer dan 1 jaar.

Liquide middelen	31.12.20	31.12.19
Kas	142	389
Rabobank	630.455	129.896
	<u>630.597</u>	<u>130.285</u>

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen		
Continuïteitsreserve	2020	2019
Stand per 1 januari	-100.505	295.765
Uit resultaatverwerking	- 147.860	-405.502
Vrijval herwaarderingsreserve	12.323	9.232
Stand per 31 december	<u>-236.042</u>	<u>-100.505</u>

Voor de toelichting op de Overige mutaties wordt verwezen naar de toelichting op de materiële vaste activa.

De continuïteitsreserve is een vrij aan de stichting ter beschikking staande reserve. Deze reserve, de voorziening onderhoud gebouw en de langlopende kredietfaciliteit van de bank vormen samen het beschikbare vermogen van de stichting voor de financiering van de vaste activa en het werkkapitaal van de stichting. Cijfermatig is voorgaande als volgt weer te geven:

	31.12.20	31.12.19
Continuïteitsreserve	-236.042	-100.505
Voorziening onderhoud gebouw	37.109	30.644
Langlopende kredietfaciliteit	582.706	591.885
Beschikbaar vermogen	383.773	522.024
Vastgelegd in vaste activa minus herwaarderingsreserve	838.950	817.962
Beschikbaar voor financiering van het werkkapitaal	-455.177	-295.938

De stichting beschikt over een kredietfaciliteit in rekeningcourant van € 250.000. Daarnaast is de reservering voor vakantiedagen en vakantiegeld een buffer. Beide worden gebruikt om de schommelingen in het werkkapitaal op te vangen.

Herwaarderingsreserve	2020	2019
Stand per 1 januari	263.802	273.034
Mutatie boekjaar	12.323	9.232
Stand per 31 december	251.479	263.802

De herwaardering heeft betrekking op het verschil tussen waardering van het bedrijfsgebouw op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs en waardering tegen actuele kostprijs.

Voorzieningen		
Onderhoud gebouw	2020	2019
Stand per 1 januari	30.644	24.882
Dotatie boekjaar	31.967	21.984
	62.611	46.866
Gepleegd onderhoud	25.502	16.222
Saldo per 31 december	37.109	30.644

De voorziening onderhoud gebouw heeft een overwegend langlopend karakter.

Langlopende schulden		
Hypothecaire lening Rabobank 50.110.013	2020	2019
Saldo per 1 januari	580.000	-
Opname lening	-	600.000
Aflossingen	-30.000	-20.000
Saldo per 31 december	550.000	580.000

Van het totaal aan langlopende schulden moet een bedrag van € 30.000 in het boekjaar volgend op de verslagperiode worden afgelost.

Door de Rabobank zijn de volgende kredietfaciliteiten verstrekt per 31-12-2020:

- Hypothecaire lening van € 600.000, waarvan afgelost per 31 december 2020 € 50.000
- Rekening-courantkrediet van € 250.000

Zekerheden en voorwaarden

De gestelde zekerheden voor de totale verstrekte kredietfaciliteit zijn :

- Eerste hypotheek op het pand Roderwolderdijk 60 tot een totaal bedrag van € 680.671
- Verpanding van de bedrijfsuitrusting (machines/transportmiddelen/inventaris/automatisering)
- Verpanding van de vorderingen op derden
- Nakoming negatieve pledge (bank heeft het eerste recht op verpanding activa) en pari passu (geen activa als zekerheid verstrekt aan anderen dan de bank)

De maandelijkse aflossing op de hypothecaire lening bedraagt € 2.500. De rente bedraagt 2,95 % per jaar gedurende een periode van 5 jaar tot en met 24 april 2024.

Voor het krediet in rekeningcourant geldt een opslag van 1,75 % per jaar op de Rabobank Basisrente, alsmede een kredietprovisie van 1 % per jaar over het kredietmaximum.

Rente, kredietprovisie en rentevergoeding worden per kwartaal berekend en in rekening gebracht.

Financial lease	2020	2019
Saldo per 1 januari	11.885	26.146
Verkregen financiering	32.706	-
Aflossingen	-11.885	-14.261
Saldo per 31 december	32.706	11.885

Via Ford Credit is per 28 oktober 2018 een financial lease afgesloten voor de aanschaf van een Ford Transit met kenteken V-548-TB. De financiering bedraagt € 28.523 met een looptijd van 24 maanden. De maandelijkse aflossing is € 1.188 en de rente bedraagt 0% gedurende de gehele looptijd. Financiering is in 2020 geheel afgelost.

Via Ford Credit is per 14 december 2020 een financial lease afgesloten voor de aanschaf van een Ford Transit met kenteken VHT-91-L. De financiering bedraagt € 32.706 met een looptijd van 48 maanden. De maandelijkse aflossing is € 672 en de rente bedraagt 0% gedurende de gehele looptijd.

De totale schuld met een looptijd korter dan 1 jaar is € 38.061 en met een looptijd langer dan 5 jaar is € 400.000.

Kortlopende schulden		
Belastingen en premies	31.12.20	31.12.19
Loonheffing	202.102	87.188
Sociale lasten en pensioenpremies	51.122	35.226
	253.224	122.414

Per 31 december 2020 was de schuld aan de belastingdienst voor te betalen loonbelasting € 202.102. In verband met de regeling "Bijzonder uitstel van betaling vanwege Corona" van de belastingdienst dient de stichting dit bedrag vanaf 1 oktober in 36 termijnen af te lossen van € 5.614 per maand.

Subsidiepositie	31.12.20	31.12.19
Te vorderen subsidies verminderd met ontvangen voorschotten		
Provincie Groningen	325.751	278.525
Waddenfonds	586.284	1.389.673
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	1.824.770	2.234.190
Overige subsidieverstrekkers	444.427	1.074.567
Subtotaal	3.181.232	4.976.955
Nog te besteden subsidies	3.505.744	4.655.484
Stand per 31 december	-324.512	321.471

Het verloop van de vorderingen kan van de positie per onderscheiden subsidieverstrekker kan als volgt worden weergegeven:

	2020	2019
Provincie Groningen		
Stand per 1 januari	278.525	1.092.556
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	968.710	577.780
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-921.485	- 1.391.811
Stand per 31 december	325.750	278.525
Waddenfonds		
Stand per 1 januari	1.389.673	1.997.930
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	-	-
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-803.389	-608.257
Stand per 31 december	586.284	1.389.673
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)		
Stand per 1 januari	2.234.190	890.367
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen		1.343.823
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-409.420	-
Stand per 31 december	1.824.770	2.234.190
Overige subsidieverstrekkers		
Stand per 1 januari	1.074.567	1.922.575
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	299.353	545.843
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	- 929.492	-1.393.851
Stand per 31 december	444.428	1.074.567
Totaaloverzicht		
Stand per 1 januari	4.976.955	5.903.428
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	1.268.063	2.467.446
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-3.063.786	-3.393.919
Stand per 31 december	3.181.232	4.976.955

De post ontvangen voorschotten en afrekeningen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	2019
Voorschotten	2.994.201	3.376.640
Afrekeningen (resultaatneutraal; verlaagt beide kanten van de subsidiepositie)	19.864	-
Afboekingen (beïnvloeden het resultaat; zie overige lasten)	49.721	17.279
	<u>3.063.786</u>	<u>3.393.919</u>

De aansluiting tussen de subsidiepositie en het functioneel resultatenoverzicht is als volgt:

Nog te besteden subsidies per 1 januari 2020		4.655.484
Af: hierin begrepen afrekeningen		-
In het functioneel resultatenoverzicht (FRO) opgenomen als overlopend budget		<u>4.655.484</u>
Bij: ontvangen subsidietoekenningen in 2020	1.268.063	
bijdrages eigenaren en penvoerders projecten van derden	<u>1.417.490</u>	
In het functioneel resultatenoverzicht (FRO) opgenomen als verkregen in 2020		2.685.553
		<u>7.341.037</u>

Toegerekende baten aan het boekjaar:		
subsidies / bijdrages projecten	3.746.081	
tariefcompensatie	<u>89.212</u>	
		3.835.293
Nog te besteden subsidies per 31 december 2020 (= doorlopend budget in FRO)		<u>3.505.744</u>

	31.12.20	31.12.19
Crediteuren	738.532	685.029

De toename van de post crediteuren wordt met name veroorzaakt door hogere declaraties van projectpartners voor hun inzet en gemaakte kosten voor de gezamenlijke projecten aan het eind van het boekjaar in vergelijking tot voorgaand boekjaar.

Overige schulden	31.12.20	31.12.19
Directe projectkosten	-	28.570
Afkoop arbeidscontract	20.000	159.112
Vakantiegeldreservering (inclusief werkgeverslasten)	86.830	80.872
Vakantiedagenreservering (inclusief werkgeverslasten)	95.848	90.237
Accountant	6.958	6.958
Personeelsvereniging	1.067	971
Rente- en bankkosten	-	242
Overig	4.080	1.575
	<u>214.783</u>	<u>368.537</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Landelijke samenwerking

Door Stichting Landschapsbeheer Groningen wordt landelijk samengewerkt met de andere provinciale instellingen voor landschapsbeheer en LandschappenNL. Doel van de samenwerking is onder meer een gezamenlijke profilering richting subsidieverstrekkers en andere relevante partijen.

LandschappenNL is in dit verband de uitvoerende partij. Door de provinciale instellingen wordt jaarlijks bijgedragen in de exploitatiekosten van LandschappenNL. Deze jaarlijkse bijdrage varieert van € 50.000 tot € 60.000.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld zijn verschillen tussen realisatie en begroting terug te voeren op niet, te laag of te hoog begrote posten. Aan de hand van de staat van baten en lasten kan het volgende overzicht worden gegeven van de verschillen tussen realisatie en begroting (* € 1.000).

	Realisatie	Begroting	Vershil
Dekkingsbijdrage projecten	2.417	2.589	-172
Subsidies maatwerkbanen	93	112	-19
Personeelskosten	-2.073	-2.103	30
Organisatiekosten	-404	-455	51
Kapitaalslasten	-124	-139	15
Resultaat geplande activiteiten	-91	4	-95

Uit dit overzicht blijkt dat het achterblijven van de dekkingsbijdrage projecten slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd door lagere personeelskosten, organisatiekosten en kapitaalslasten.

De lagere dekkingsbijdrage projecten in 2020 wordt met name veroorzaakt door het weer op orde brengen van de personele formatie en een hoger ziekteverzuim dan gemiddeld. Hier tegenover staan lagere personeelskosten en lagere variabele organisatiekosten.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de onderscheiden posten van het bovenstaande overzicht.

Baten

Dekkingsbijdrage projecten:

De dekkingsbijdrage projecten is het saldo van projectbaten (subsidies en bijdrages eigenaren/derden) en directe projectkosten. De omvang van de projectbaten en directe projectkosten kan sterk fluctueren door uitbesteed werk aan derden en werk in natura door eigenaren. De dekkingsbijdrage projecten kan dan ook gezien worden als de netto projectopbrengst waaruit de inzet van personeel en materieel van de stichting gefinancierd moet worden. Met de aansluiting tussen de categorale exploitatierekening en het functioneel resultatenoverzicht projecten kan de financiering van de inzet van personeel en materieel van de stichting zichtbaar worden gemaakt:

In kostprijs te dekken netto kosten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
Kosten:			
Personeel	2.072.529	2.102.663	1.938.670
Organisatie	404.295	454.950	394.853
Kapitaalslasten	123.500	138.637	137.799
(A)	<u>2.600.324</u>	<u>2.696.250</u>	<u>2.471.322</u>
Baten:			
Subsidies maatwerkbanen	92.713	112.255	74.348
(B)	<u>92.713</u>	<u>112.255</u>	<u>74.348</u>
Netto kosten (A-B)	<u>2.507.611</u>	<u>2.583.995</u>	<u>2.396.974</u>

Dekkingsbijdrage projecten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
Personele inzet tegen kostprijzen	2.524.394	2.762.652	2.450.849
Inzet materieel tegen kostprijzen	71.690	147.900	94.578
Verlaagd tarief op inzet veldmedewerkers	-89.212	-114.270	-79.069
Netto kosten	<u>-2.507.611</u>	<u>-2.583.995</u>	<u>-2.396.974</u>
Dekkingsoverschot	-739	212.287	69.384
Resultaat projecten	<u>-90.378</u>	<u>-207.787</u>	<u>-118.365</u>
Resultaat uitvoering boekjaar	<u>-91.117</u>	<u>4.500</u>	<u>-48.981</u>

Ureninzet personeel op projecten	42.713	45.597	40.855
Gemiddeld tarief per uur	57,01	58,08	58,05

Budgetsubsidie provincie Groningen

De budgetsubsidie is bestemd voor dekking van de kosten van de basisorganisatie en het vrijwillige landschapsonderhoud. De gemaakte kosten in 2020 voor beide onderdelen kunnen als volgt worden weergegeven:

	Inzet perso neel + mat.	Directe pro jectkosten	Totaal
Cumulatief tekort tot en met 2019			33.554
Basisorganisatie	310.735	3.401	314.136
Vrijwillig landschapsonderhoud	135.657	15.627	151.284
	<u>446.392</u>	<u>19.028</u>	<u>498.974</u>
Dekking: budgetsubsidie provincie Groningen			365.300
postcodeloterijgelden			104.583
bijdrages deelnemers			8.168
			478.051
Resterend tekort tot en met 2020			20.923

Het cumulatieve tekort tot en met 2019 is in 2020 € 12.631 ingelopen (taakstelling). Het resterende tekort tot en met 2020 wordt in 2021 ingelopen.

Subsidies maatwerkbanen	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
Wajonguitkeringen	39.524	31.432	23.859
Sociale werkvoorzieningschappen	53.189	80.823	50.489
	<u>92.713</u>	<u>112.255</u>	<u>74.348</u>

In de loop van 2020 zijn de vacatures van veldmedewerkers ingevuld.

Kosten

Personeel	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
Brutosalariskosten	1.542.733	1.546.997	1.464.520
Pensioenpremies	180.158	188.507	170.983
Premies ZVW	94.473	99.028	89.822
Sociale lasten	234.246	240.670	218.297
Kostenvergoedingen personeel	56.121	70.356	63.236
Subtotaal loonkosten	2.107.731	2.145.558	2.006.858
Doorbelaste zakelijke kilometervergoedingen	-8.152	-	-9.217
Uitzendkrachten	111.705	-	15.715
Ziekengelduitkeringen	-70.502	-42.895	-74.686
Uitkering Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)	-68.253	-	-
	2.072.529	2.102.663	1.938.670

Door de Coronacrisis zijn de baten over de periode oktober tot en met december 2020 fors lager. In verband hiermee heeft de stichting gebruik gemaakt van de tegemoetkoming tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW3).

Het gemiddeld aantal fte's in dienst van de stichting bedroeg 34,6 (2019: 35,0) Alle personeelsleden, met inbegrip van de directeur, zijn ingeschaald en worden beloond volgens de CAO Bos en Natuur, Ondernemingsdeel De Landschap- pen. Het subtotaal loonkosten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

Oorzaak van verschillen t.o.v. begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
Directeur: nieuwe directeur vanaf 1 april 37u ipv 30u pw	125.894	105.231	84.814
Projectbureau: nieuwe sr projectleider en nieuwe projectleider	792.791	727.979	744.153
Buitendienst: aantal vacatures later ingevuld	721.564	835.679	688.201
Kantoor en werkplaats	467.482	476.669	489.690
	2.107.731	2.145.558	2.006.858

De pensioentoezegging voor het personeel is ondergebracht bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw (BPL). De pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst met de kenmerken van een middel-loonregeling. De aanspraken en toekomstige uitkeringen worden voorwaardelijk geïndexeerd. De door de werkgever en werknemer te betalen premie is op zijn minst gelijk aan de kostendekkende premie. De doorsneepremie bedroeg in 2020 25,0 % van de pensioengrondslag (18,39 % werkgeversdeel en 6,61 % werknemersdeel). Ten laste van 2020 is € 226.503 pensioenpremie in rekening gebracht. De dekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2020 92,4 %.

Met uitzondering van eventueel al bekende langdurige zieke personeelsleden, wordt in de begroting geen rekening gehouden met ziekengelduitkeringen, omdat ervan uitgegaan wordt dat deze uitkeringen worden ingezet voor vervangend personeel, ofwel resultaatneutraal zijn.

Personeel (vervolg)

Bezoldiging directeur P.K. Hellinga
(vermelding in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT)).

Jaarinkomen 2020 (functie directeur, dienstverband 1,0 fte, dienstbetrekking: ja)		
Brutosalaris	€	70.649
Vakantiegeld	€	5.652
Belastbare vergoedingen / bijtellingen	€	56
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	76.357
Beloningen betaalbaar op termijn	€	5.941
Totaal bezoldiging 2020 (01-04-2020 tot en met 31-12-2020)	€	82.298

De BSD-score is 440 punten met een maximaal jaarinkomen van € 125.011.
Het jaarinkomen en de hoogte van de bezoldiging bleven binnen de geldende maxima voor de WNT (individueel toepasselijk bezoldingsmaximum is € 201.000 x 1,0 fte x 275/366 = € 151.025) en voor de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties.

Uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2019 van J.E.M. de Milliano (functie directeur; 0,9 fte; dienstverband beëindigd per 16-12-2019)	
Overeengekomen uitkering wegens beëindiging dienstverband	€ 63.409
Individueel toepasselijk maximum	€ 67.500
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 63.409
Waarvan betaald in 2020	€ 59.350

BESTUUR STICHTING LANDSCHAPSBEHEER GRONINGEN

	Vanaf	Tot en met	Beloning
G. Machiels, interim voorzitter	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
G. Machiels, penningmeester/secretaris	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
H. Menninga	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
H.E. Waalkens	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
A. den Hertog	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
C.F. GaaikemaOlsder	01-01-2020	31-12-2020	€ 0
P.J. van Zanten	01-01-2020	31-12-2020	€ 0

De heer H. Menninga is vanaf 23 oktober 2019 tot en met 31 maart 2020 waarnemend directeur geweest en heeft hiervoor geen beloning ontvangen.

Het individuele bezoldigingsmaximum voor een voorzitter is € 30.150 en voor een lid € 20.100. Conform de CBF en ANBI bepalingen zijn er geen beloningen aan bestuursleden verstrekt. Daarnaast zijn aan de bovengenoemde bestuursleden geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

KOSTEN (vervolg)

Organisatie	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Uitvoering			
Gereedschappen en onderhoud machines	35.640	35.000	24.567
Brandstoffen	38.019	55.000	49.098
Gebruik transportmiddelen	16.388	18.200	18.598
Scholing en overige personeelskosten	61.970	93.600	57.432
Werkplaats Westerwolde	2.282	2.650	4.406
Bijdrage Landschappen NL	49.200	55.000	53.556
	<u>203.499</u>	<u>259.450</u>	<u>207.657</u>
Bureaunkosten			
Gebruik pand Roderwolderdijk	55.452	62.000	52.886
Porti en telecommunicatie	19.837	19.000	18.057
Kantoorartikelen, kopieerkosten en drukwerk	14.692	14.000	16.889
Automatisering	52.945	47.000	50.041
	<u>142.926</u>	<u>142.000</u>	<u>137.873</u>
Algemene kosten			
Verzekeringen en belastingen	16.994	18.000	16.201
Accountant en salarisadministratie	25.006	27.000	24.551
Advies	10.439	4.000	3.297
Overige	5.431	4.500	5.274
	<u>57.870</u>	<u>53.500</u>	<u>49.323</u>
Totaal organisatiekosten	<u>404.295</u>	<u>454.950</u>	<u>394.853</u>

In vergelijking met de begroting zijn de totale organisatiekosten lager door:

- lagere kosten brandstoffen door minder inzet materieel
- lagere kosten scholing door minder scholing en minder uitgaven voor overige personeelskosten vanwege bezuinigingen en corona
- lagere kosten bijdrage LandschappenNL door credit van € 5.000 op de jaarlijkse bijdrage
- lagere kosten gebruik pand Roderwolderdijk door verbeterde afspraken leveranciers, opzegging abonnementen, lagere kosten energie (door gebruik led lampen) en door minder gebruik van kantoor vanwege thuiswerken
- hogere kosten automatisering door thuiswerken en verbeteren ICT
- hogere kosten advies door inhuur van advies bij specialitische werkzaamheden

Kapitaalslasten	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Afschrijving bedrijfsgebouw en terrein	25.835	25.835	25.835
Afschrijving machines en transportmiddelen	49.792	58.992	65.449
Afschrijving andere vaste bedrijfsmiddelen	27.810	21.962	24.366
Totaal afschrijvingen	103.437	106.789	115.650
Totaal rentelasten	20.063	31.848	22.149
Totaal kapitaalslasten	123.500	138.637	137.799

In de begroting worden afschrijvingen en rentelasten berekend op basis van annuïteiten en de maximale kredietfaciliteiten, waardoor met name de begrote rentelast hoger uitvalt. Voorgaande geldt niet voor de afschrijving op gebouw en terrein.

Overige baten en lasten

Overige baten	2020	2019
Donaties en vergelijkbare opbrengsten	11.413	768
Boekwinsten op verkoop vaste activa	2.251	1.637
Aandeel in uitgekeerde reserves van Stichting Landschapsbeheer Nederland	-	1.000
	<u>13.664</u>	<u>3.405</u>

Overige lasten	2020	2019
Afwaardering debiteuren en overige vorderingen	49.721	17.279
Kosten afkoop arbeidscontracten werknemers	20.000	339.179
Saldo van overige baten en lasten	686	3.468
	<u>70.407</u>	<u>359.926</u>

Resultaatbestemming

Het resultaat over 2020 is als volgt in de jaarrekening verwerkt:

Exploitatieresultaat 2020	-147.860
Toevoeging aan bestemmingsreserve	-
Per saldo onttrekking aan continuïteitsreserve	<u>-147.860</u>

Groningen, 22 juni 2020

P. K. Hellinga

Namens Raad van Toezicht:
F.H. Wiersma

.....
Directeur bestuurder

.....
Voorzitter

FUNCTIONEEL RESULTATENOVERZICHT PROJECTEN

JAARLIJKS TERUGKERENDE PROJECTEN	KOSTEN		FINANCIERING						
	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2020	Overlopend budget	Subtotaal baten	Doorlopend budget	Baten boekjaar	SALDO
Algemene taak, voorlichting en vrijwilligers	332.526	18.592	351.118	363.749	-33.554	330.195	20.923	351.118	-
Landschapsbeheer privaat	417.451	67.169	484.620	348.803	24.035	372.838	107.507	480.345	-4.275
Stichting Groninger Bomenwacht	128.345	8.565	136.910	160.077	-30.628	129.449	7.256	136.705	-205
Interne projecten	52.274	3.022	55.296	55.296	-	55.296	-	55.296	-
Routebureau Groningen (incl. blpr en vw)	68.624	36.646	105.270	111.421	1.287	112.708	-7.438	105.270	-
Planontwikkeling en acquisitie	238.156	977	239.133	154.969	-92.979	61.990	148.267	210.257	-28.876
Subtotaal jaarlijks terugkerende projecten	1.237.376	134.971	1.372.347	1.194.315	-131.839	1.062.476	276.515	1.338.991	-33.356
DOORLOPENDE PROJECTEN UIT VOORGAANDE JAREN									
Gebiedstrekker Gorecht	-	-	-	-	-29.321	-29.321	29.321	-	-
Pilot bescherming wijkenstelsel Wildervank	47.122	35.059	82.181	21.260	106.391	127.651	-45.470	82.181	-
Pilot gebiedsaanpak Haren/Gorecht	86.512	9.270	95.782	26.200	200.371	226.571	-130.789	95.782	-
Kerken in het Groen 2018-2020	123.703	43.439	167.142	119.013	179.422	298.435	-131.293	167.142	-
Herstel Monumentale Boerenerven 2018-2020	103.360	43.722	147.082	59.800	81.566	141.366	5.716	147.082	-
Herstel houtwallen en hagen Haren	35.000	27.153	62.153	31.061	127.572	158.633	-96.480	62.153	-
Subtotaal PLG projecten	395.697	158.643	554.340	257.334	666.001	923.335	-368.995	554.340	-
Gebiedstrekker wierden en kust									
Herplant van iepen in de Waddenregio	56.178	25.361	81.539	79.301	25.766	105.067	-23.528	81.539	-
Een eindeloze horizon, Oldambster weidsheid	37.821	138.074	175.895	40.577	469.625	510.202	-334.307	175.895	-
Natuurrijke slaperdijken Groningen	40.956	9.371	50.327	13.548	25.765	39.313	11.014	50.327	-
Bomen in het Waddenlandschap	22.674	222	22.896	31.297	-31.489	-192	23.088	22.896	-
Terpen- en wierdenland, een verhaal in ontwikkeling	39.891	221.383	261.274	1.037	336.013	337.050	-75.776	261.274	-
Subtotaal Waddenfonds projecten	197.520	394.411	591.931	165.760	801.900	967.660	-375.729	591.931	-

FUNCTIONEEL RESULTATENOVERZICHT PROJECTEN (VERVOLG)

	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2020	Overlopend budget	Subtotaal baten	Doorlopend budget	Baten boekjaar	SALDO
Dorpswieren	16.780	53.704	70.484	8.476	86.894	95.370	-24.886	70.484	-
Groene linten	156	1.450	1.606	2.271	-7.917	-5.646	7.252	1.606	-
Landschapslijnen	54.612	46.408	101.020	41.105	215.322	256.427	-155.407	101.020	-
Route netwerken	-	-	-	-	-82.453	-82.453	82.453	-	-
Kartrekker	11.574	8.899	20.473	-	25.888	25.888	-5.415	20.473	-
2e tender	42.810	208.461	251.271	158.117	518.483	676.600	-425.329	251.271	-
Subtotaal programma dorpsvisies en landschap	125.932	318.922	444.854	209.969	756.217	966.186	-521.332	444.854	-
Gebiedscoöperatie ZWK	-	-	-	-	-26.780	-26.780	26.780	-	-
Convenant landschap	-	-	-	-	-30.966	-30.966	30.966	-	-
Gebiedstrekker Westerkwartier	-	-	-	-	-9.756	-9.756	9.756	-	-
Routegebonden ambities Groningen (REP)	35.040	143.931	178.971	24.624	442.596	467.220	-288.249	178.971	-
POP herstel houtsingels en petgaten ZWK	127.499	8.465	135.964	31.812	1.297.145	1.328.957	-1.192.993	135.964	-
POP bosjes	199.982	86.119	286.101	13.856	707.890	721.746	-435.645	286.101	-
Schorbijen	9.156	16.639	25.795	-	33.525	33.525	-7.730	25.795	-
Nederland zoekt fase 2	22.941	11.955	34.896	4.839	45.817	50.656	-15.760	34.896	-
Bloeiende Bosranden	13.316	2.286	15.602	25.000	87.101	112.101	-96.499	15.602	-
Natuureven Noordlaren	36.321	7.262	43.583	33.497	11.538	45.035	-1.452	43.583	-
Nazorg geplante bomen Loppersum	3.480	-	3.480	-	-72	-72	3.552	3.480	-
Buiskoolweg	1.858	-	1.858	-	27.924	27.924	-26.066	1.858	-
Overige kleinere projecten	14.642	3.213	17.855	10.763	-12.431	-1.668	19.523	17.855	-
Subtotaal overige projecten	464.235	279.870	744.105	144.391	2.573.531	2.717.922	-1.973.817	744.105	-
In het boekjaar afgesloten projecten	39.722	30.588	70.310	-32.500	39.441	6.941	6.350	13.291	-57.019
Totaal doorlopende projecten uit voorgaande jaren	1.223.106	1.182.434	2.405.540	744.954	4.837.090	5.582.044	-3.233.523	2.348.521	-57.019

PROJECTEN VERKREGEN IN DIT BOEKJAAR

PROJECTEN VERKREGEN IN DIT BOEKJAAR	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2020	Overlopend budget	Subtotaal baten	Doorlopend budget	Baten boekjaar	SALDO
Herstel molenbiotopen 2020-2022	1.053	-	1.053	103.545	-11.988	91.557	-90.504	1.053	-
Herstel slingeruinen 2020-2022	18.778	9.568	28.346	124.900	-3.088	121.812	-93.466	28.346	-
Een nest voor de ransuil	10.984	1.064	12.048	65.005	-4.563	60.442	-48.394	12.048	-
Pingorunes in het Gorecht	14.649	53	14.702	171.815	-8.002	163.813	-149.111	14.702	-
Groenplan Krewerd	7.942	434	8.376	120	-231	-111	8.487	8.376	-
Coördinatie MAC	18.819	65	18.884	20.065	-	20.065	-1.181	18.884	-
Google: aan de slag op schoolplein	2.446	-	2.446	27.303	-	27.303	-24.857	2.446	-
Plan boom	8.398	-	8.398	15.000	-	15.000	-6.602	8.398	-
Landschapsconvenant 2.0	13.637	-	13.637	140.000	-	140.000	-126.363	13.637	-
Groene parest van het noorden	21.923	297	22.220	9.000	-21.325	-12.325	34.545	22.220	-
Westerkwartier, 3 landschapscompenserende proj	2.385	-	2.385	41.573	-	41.573	-39.188	2.385	-
Overige kleinere projecten	14.586	700	15.286	27.958	-570	27.388	-12.102	15.286	-
totaal projecten verkregen in dit boekjaar	135.600	12.181	147.781	746.284	-49.767	696.517	-548.736	147.781	-
TOTALEN	2.596.082	1.329.586	3.925.668	2.685.553	4.655.484	7.341.037	-3.505.744	3.835.293	-90.375

BESTEDINGEN POSTCODELOTTERIJ

Boekjaar 2020									
Omschrijving project	Financiering			Directe pro jectkosten	Dekkings bijdrage	Personele inzet	Nog te besteden		
	NPL	Overige	Totaal						
Landschappelijke beplanting/kleinschalige natuurontwikkeling	6.000	62.732	68.732	26.475	42.257	42.257	-		
Vrijwilligerswerk, scholenproject en oogst- en natuurwerkdag	56.830	94.453	151.283	15.626	135.657	135.657	-		
Herstel houtwallen en hagen Haren	12.500	49.653	62.153	27.153	35.000	35.000	-		
Vruchtbomenwacht	28.670	28.364	57.034	306	56.728	56.728	-		
Inventarisatie en monitoring Meetpunt Agrarisch Cultuurlandschap	4.000	-	4.000	57	3.943	3.943	-		
Advisering en ondersteuning landschapsbeheer privaat	30.500	19.760	50.260	304	49.956	49.956	-		
Profilering en presentatie Landschapsbeheer Groningen	49.000	74.995	123.995	435	123.560	123.560	-		
Totaal	187.500	329.957	517.457	70.356	447.101	447.101	-		

NPL-gelden ten gunste van de exploitatie € 187.500

BESTEDINGEN POSTCODELOTTERIJ (VERVOLG)

Boekjaar 2019									
Omschrijving project		Financiering		Directe pro		Dekkings	Personele		Nog te
		NPL	Overige	Totaal	jectkosten	bijdrage	inzet	besteden	
Landschappelijke beplanting/kleinschalige natuurontwikkeling									
		26.400	70.774	97.174	33.226	63.948	63.948	-	
Vrijwilligerswerk, scholenproject en oogst- en natuurwerkdag									
		84.324	14.815	99.139	9.388	89.751	89.751	-	
Herstel houtwallen en hagen Haren									
		12.500	62.420	74.920	41.946	32.974	32.974	-	
Vruchtbomenwacht									
		15.000	29.608	44.608	993	43.615	43.615	-	
Inventarisatie en monitoring Meetpunt Agrarisch Cultuurlandschap									
		6.400	-	6.400	-	6.400	6.400	-	
Advisering en ondersteuning landschapsbeheer privaat									
		17.676	8.717	26.393	82	26.311	26.311	-	
Profilering en presentatie Landschapsbeheer Groningen									
		25.200	50.752	75.952	566	75.386	75.386	-	
Totaal									
		187.500	237.086	424.586	86.201	338.385	338.385	-	

NPL-gelden ten gunste van de exploitatie € 187.500

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting Landschapsbeheer Groningen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020 van Stichting Landschapsbeheer Groningen te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschapsbeheer Groningen per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven”, “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties” en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschapsbeheer Groningen, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'continuïteit' in de toelichting van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de stichting een beperkt eigen vermogen en liquiditeitspositie heeft en voor de continuïteit afhankelijk is van de ontwikkeling van de werkvoorraad projecten en de transformatie van de organisatie zodat een kostendekkende exploitatie wordt gerealiseerd. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de stichting. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie die bestaat uit:

- Voorwoord;
- Organisatie;
- Projecten;
- Resultaten in beeld;
- Bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met de RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven” en “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven”, “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties” en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

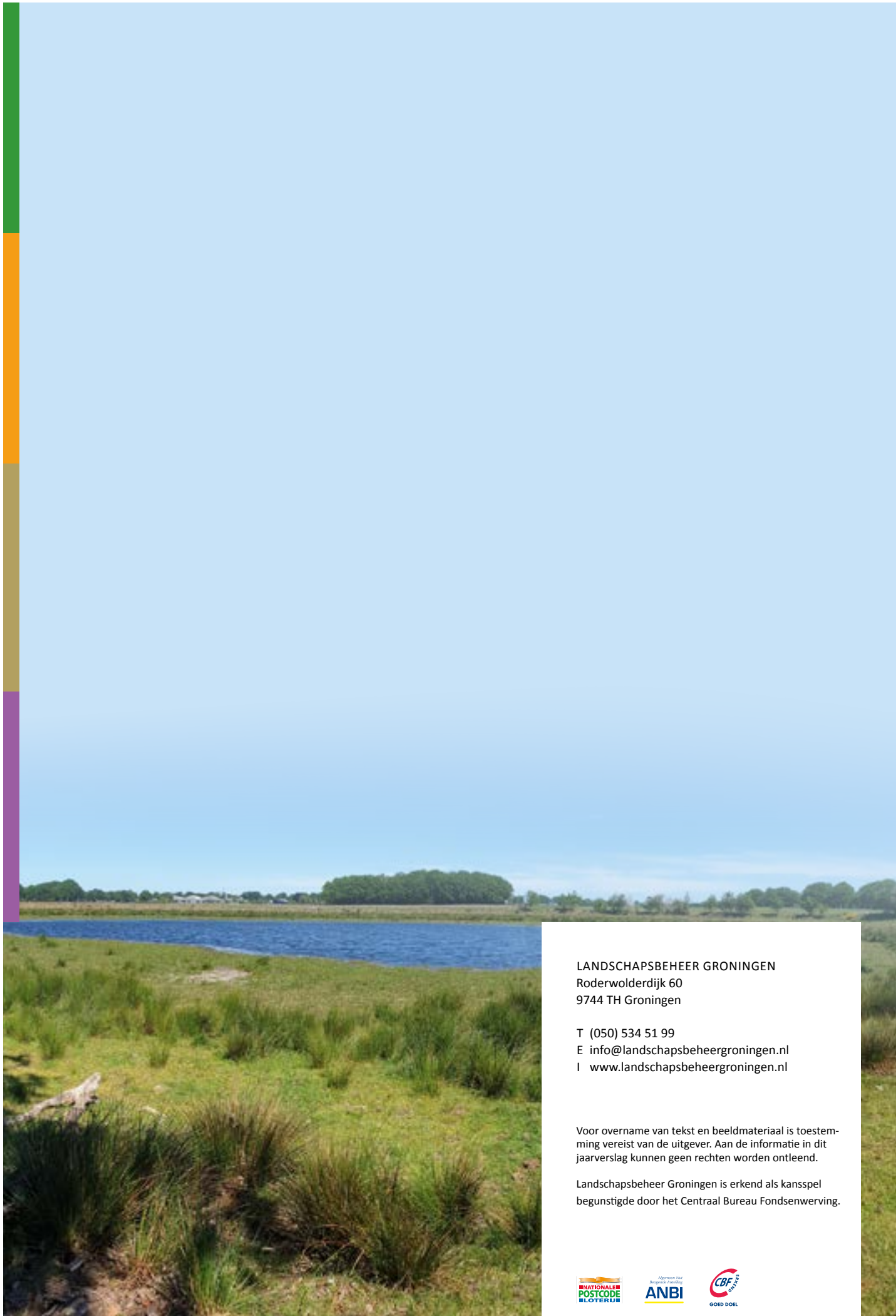
Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Apeldoorn, 30 juni 2021

Mazars N.V.

w.g.

drs. J. van der Lelie RA

LANDSCHAPSBEHEER GRONINGEN
Roderwolderdijk 60
9744 TH Groningen

T (050) 534 51 99
E info@landschapsbeheergroningen.nl
I www.landschapsbeheergroningen.nl

Voor overname van tekst en beeldmateriaal is toestemming vereist van de uitgever. Aan de informatie in dit jaarverslag kunnen geen rechten worden ontleend.

Landschapsbeheer Groningen is erkend als kansspel begunstigde door het Centraal Bureau Fondsenwerving.

